

«Adoració dels Mags» (1423), de Gentile da Fabriano. Galeria dels Uffizi (Florència).

Epifania, manifestació del Senyor

L'adoració dels Reis Mags a l'Infant Jesús simbolitza el reconeixement del món pagà vers Crist, salvador de tota la humanitat

L'Epifania —paraula que prové del mot grec *epiphaneia*, que vol dir «manifestació»— és una de les festes litúrgiques més antigues, més encara que el Nadal. És la manifestació de Déu fet home. Mentre a Orient l'Epifania és la festa de l'Encarnació, a Occident la celebració gira al voltant de l'adoració dels mags d'Orient a l'Infant Jesús. L'Epifania és una festa d'esperança que prolonga la llum del Nadal.

Els reis mags, personatges que originen l'atmosfera màgica que envaïx les nostres llars la matinada del 6 de

gener de cada any, són tan cèlebres com desconeguts. Hi ha poques dades històriques sobre Melcior, Gaspar i Baltasar. Tot un enigma envolta els savis d'Orient. Les úniques referències que es tenen sobre ells provenen de l'Evangeli de sant Mateu i d'alguns evangelis apòcrifs. La tradició de fer regals el dia 6 de gener correspon a la commemoració de la generositat que aquests mags van tenir en adorar l'Infant Jesús i oferir-li com a presents or, encens i mirra.

Pàg 2, 3, 4 i 5

Trobada de les Fraternitats del P. Carles de Foucauld

A Barcelona actualment hi ha presència de nou fraternitats del P. Carles de Foucauld. Des de fa uns quants anys les fraternitats celebren plegades el dia 1 de desembre, aniversari de la mort de Carles de Foucauld, per així compartir els diferents carismes, maneres de viure la fe i celebrar amb les diferents comunitats i grups aquesta data. Enguany es van reunir a la parròquia de Santa Bernardeta, al barri de Torre Baró, de Barcelona. El fil conductor de la trobada va ser la pregunta: *Tornem a Natzaret?* En ella es troba l'essència de l'espiritualitat del P. Carles de Foucauld, que cadascun del grups viu des de diferents perspectives.

Pàg. 17

Chiara Lubich: «L'Església del segle XXI serà sens dubte l'Església dels laics»

En la seva recent visita a Espanya, la fundadora del Moviment dels Focolars ha deixat petjades profundes en el cor de molta gent. Aquesta dona de Déu, abocada completament en la missió de transmetre als homes el seu immens amor, ha portat per terres catalanes i espanyoles un missatge d'unitat i fraternitat universal que constitueix alhora l'essència del moviment que l'Esperit Sant li va inspirar fa 60 anys. En una entrevista a *Catalunya Cristiana* Chiara Lubich ens parla d'aquest missatge i de les meravelles que Déu ha fet en la seva vida al llarg dels anys. Fuig dels discursos complicats i les disquisicions teològiques per parlar de manera senzilla i directa sobre aquelles coses que, per a ella, donen sentit veritable a la nostra vida.

Pàg. 7

Sumari	
Pàg. 6	Missatge de Joan Pau II per a la Jornada de la Pau
Pàg. 14	Puigcerdà homenatja Mn. Joan Domènech
Pàg. 15	Visita pastoral a Sant Carles de la Ràpita
Pàg. 16	Lleida: nou llibre de Mn. Ramir Viola
Pàg. 19	«Els Pastorets del Vendrell», en escena

Barcelona
acull
«Germinabit»

La mostra es pot visitar
a la Pia Almoïna fins
al 26 de gener

Pàg. 12 i 13

Editorial

Com els Mags d'Orient

Per als que ja no són nens, l'arribada dels Reis d'Orient la nit del 5 de gener, és un agradable record d'infància, de la innocència d'uns anys que ja han quedat enrere. Encara que cal dir que aquesta festa ha canviat de forma notable durant aquests últims temps, ja que als Reis els han sortit competidors molt durs. Fa uns anys els nens esperaven il·lusionats els regals fins al final de les vacances escolars de Nadal, però avui dia els regals comencen des del principi de les festes i fins al darrer dia. La causa d'aquest canvi es deu principalment a dos factors: en primer lloc la presència del Pare Noel, un personatge que fa uns anys era pràcticament desconegut a casa nostra, però avui és present en tots els racons i a totes hores; és estrany passejar-se per algun carrer comercial de les nostres grans ciutats i no trobar-ne uns quants. L'avantatge d'aquest maquillat i modificat sant Nicolau és que arriba abans que els Mags d'Orient i, per tant, els nens poden gaudir molts més dies dels regals preuats. En segon lloc l'allau consumista, que s'ha incrementat progressivament i que acaba imposant el criteri que cal comprar molt i regalar coses a com més persones millor. Per aquest motiu els grans magatzems i establiments comercials ens ho posen molt fàcil, estan oberts a tota hora i tots els dies, fins i tot els festius ens ofereixen crèdits i còmodes terminis perquè comprar i regalar siguin feines fàcils i agradables.

Per als cristians que celebren espiritualment i litúrgicament aquestes festes entranyables del naixement del Fill de Déu, els Reis o senzillament els «Mags», són uns personatges molt més fidels als orígens bíblics de la tradició dels regals per aquestes dates. El dia 25 de desembre celebrem el gran regal de Déu, el seu propi Fill, que ve als nostres cors sense necessitat de gastar-nos ni un cèntim, perquè no podem oblidar-nos que Jesús va néixer en la humilitat i la pobresa d'una establia de Betlem. I al cap d'uns dies, tal com ens relaten els Evangelis van aparèixer uns personatges d'Orient que van obsequiar l'Emmanuel amb els seus regals: or, encens i mirra. També nosaltres després de celebrar la festa del Nadal i de deixar-nos impregnar per l'esperit del

Nen-Déu, ens deixem portar per l'esperit generós dels mags i, convertits en ficticis reis, obsequiem els nostres infants i també els més grans.

Observar els Mags d'Orient prostrats davant Jesús és per a tots nosaltres una veritable lliçó d'humilitat. Tota la seva saviesa i la «reialesa» que posteriorment se'ls va afegir, agenollada davant d'un nen acabat de néixer que només té uns bolquers improvisats. Aquesta lliçó ens recorda als creients, que per molts missatges materialistes que se'ns puguin donar durant aquests dies, o per molt que ens creguem importants o poderosos perquè tinguem diners per gastar aquestes festes, hem de ser humils i prostrar-nos davant l'únic a qui devem adoració: Déu fet home.

Està clar que també podem imitar els Mags, i oferir els nostres regals a aquells que els rebran amb gran il·lusió, especialment els nens, però no podem oblidar que els millors regals són els que no es venen als supermercats: l'afecte, la dedicació als fills, el bon ambient a la llar, la formació humana i cristiana per part dels pares... Són molts els nens que reben centenars de regals materials, molt cars i sofisticats, que provoquen gran alegria en veure'ls, però que només és momentània, perquè al cap de pocs minuts el nen torna a estar trist, perquè se sent sol, o perquè els seus pares gairebé no el veuen al llarg del dia o perquè es discuteixen entre ells i creen un ambient tens i irrespirable per als que viuen sota el mateix sostre.

Els Mags d'Orient no només van portar or, encens i mirra al Nen Jesús, sinó que van presentar davant seu humilitat, admiració, amor, alegria... Tots aquests valors i molts d'altres, no requereixen la condició de rei, ni de mag, ni tenir diners a la butxaca o temps per anar de compres, només el desig de viure el Nadal amb esperit veritablement cristià, i rememorar amb fidelitat el que va passar aquell dia quan aquells personatges d'Orient, amb les seves capes i camells es van unir als senzills pastors davant l'establia, i van compartir l'alegria pel naixement del Fill de Déu, i van obsequiar al Redemptor amb el que portaven a les seves arquetes, però sobretot amb el que portaven al seu cor.

CATALUNYA CRISTIANA

Director: Mn. R. Octavi Sánchez

Sotsdirectora: Gna. Gemma Morató

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, *GIRONA*; Guillem Ferrer, *ILLES BALEARS*; Jordi Curcó, *LLEIDA*; Marçal Sarrats, *MADRID*; Lluís Serra i Miriam Díez, *ROMA*; Antoni Mirabet, *SEU D'URGELL*; Ramon Estany, *SOLSONA*; Joan Boronat, *TARRAGONA*; Joaquim Blanc i Roman Casanova, *TORTOSA*; Fàtima Alemany, *VIC*

Col·laboradors externs: Gmà. Adrià, Pilarín Bayés, Joan Carrera, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Joan Antoni Mateo, Francesc Nicolau, Cristóbal Sàrrias, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, P-J Ynaraja, Joan Manuel Gutiérrez

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810; Fax 934 092 820

E-mail: catcris@ibernet.com

Pàgina web: www.catalunyacristiana.com

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Secretaria i subscripcions: Victòria Camps, Antònia Canals

Administració i comptabilitat: Isabel Giralt i Montserrat Altamirano

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la **UCIP**
International Catholic Union of Press

Membre de l'**APPEC**
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal: 80,60 €
Reste d'Europa: 146,74 €
Amèrica i Àfrica: 178,30 €
Àsia i Oceania: 243,82 €

LA TIRA

Per Pilarín

en primer pla

Els Reis Mags: incògnites i certeses

■ Hi ha ben poques dades històriques sobre Melcior, Gaspar i Baltasar

El 6 de gener l'Església catòlica celebra l'Epifania, és a dir, la manifestació de Déu fet home. L'adoració dels Reis Mags al Nen Jesús és un símbol del reconeixement del món pagà que Crist és el salvador de tota la humanitat. No obstant això, els Reis Mags, aquests personatges que originen l'atmosfera màgica que envaeix les nostres llars la matinada del 6 de gener de cada any, són tan cèlebres com desconeguts. Què en sabem veritablement?

Tot un enigma envolta els savis d'Orient. Les úniques referències que es tenen d'ells provenen de l'Evangeli de sant Mateu i d'uns quants evangelis apòcrifs. Sant Mateu explica com uns mags, guiats per una estrella lluminosa, van arribar a Betlem per adorar i oferir els seus dons al Messies nou-nat. Això és, en resum, el que revela la Bíblia sobre aquests personatges. Menys de 250 paraules. Cap altre evangelista no els anomena. Del seu país d'origen, sant Mateu només diu que procedien d'Orient. Els escrits més antics, siris i grecs, afirmen que venien de Pèrsia, on hi havia la casta dels mags o astròlegs. Altres parlen de Caldea (Babilònia), el bressol de l'astrologia.

La Bíblia no menciona que fossin reis, només diu que eren «uns savis d'Orient» (Mt 2,1). Franco Cardini, autor del llibre *Los Reyes Magos*, afirma que «eren mags, probablement sacerdots-astròlegs perses del culte mazdaista». La paraula *mag* prové de *magu*, nom que es donava als sacerdots perses en la religió zoroàstica, considerats com a dipositaris de tot el coneixement important, com ara l'astrologia. Això explica que poguessin entendre el llenguatge de les estrelles i, seguint-ne les passes, arribar fins a Betlem. En els primers segles de l'era cristiana el terme *mag* va adquirir un matís pejoratiu, a causa de Simó el Mag, personatge acusat de bruixeria a qui es va arribar a

considerar l'Anticrist. Va ser aleshores quan l'historiador cristià Tertul·lià va determinar que, a més de mags, tenien categoria de reis.

Pel que fa al nombre de mags, molts textos antics parlen de dos, quatre, set, dotze i, fins i tot, més (els armenis van pujar la xifra a quinze). Si per a l'Església catòlica i protestant els Reis eren tres —ja que van ser tres els regals que van portar al Nen Jesús—, la tradició ortodoxa manté que eren dotze, com a símbol dels futurs apòstols. Va ser Orígenes, el primer teòleg cristià, qui va establir en el segle i que van ser tres els savis de l'Evangeli de sant Mateu, i és el número que al final s'ha acabat per imposar. Al segle v, el papa Lleó I així ho va ratificar.

Els noms de Melcior, Gaspar i Baltasar es van popularitzar en l'Església des del segle ix, seguint el text del venerable monjo benedictí Beda (673-735), qui els va descriure així en un còdex: «Melcior, un ancià de cabells blancs i una barba llarga del mateix color; Gaspar, més jove i ros; Baltasar, negre.» Beda, sant i doctor de l'Església, els va considerar representants d'Europa, Àsia i Àfrica, els tres mons aleshores coneguts, per així accentuar la sobirania universal de

«Epifania», de Giotto, a la capella Scrovegni de Pàdua.

Crist sobre totes les races i nacions.

Fins al segle xv es representaven com tres individus de diferents edats, però tots de raça blanca. Encara que Beda ja mencionava que un tenia un rostre bru (*fuscus*, en llatí), durant molt de temps ningú no va imaginar l'existència d'un Rei Mag negre. No obstant això, a partir del segle xv, la vocació ecumènica de l'Església catòlica va portar a identificar els tres Reis Mags (Melcior, Gaspar i Baltasar) amb els tres fills de Noè (Cam, Jafet i Sem).

La destinació dels Reis després de l'adoració va ser incerta. Sant Mateu només diu que van tornar als seus països respectius per un altre camí per esquivar Herodes. La tradició afirma que sant Tomàs els va batejar i consagrar com a bisbes. Es van dedicar fonamentalment a l'evangelització dels impius. Van morir martiritzats cap a l'any 70 de la nostra era. (M.A.C.)

Or, encens i mirra per al Messies

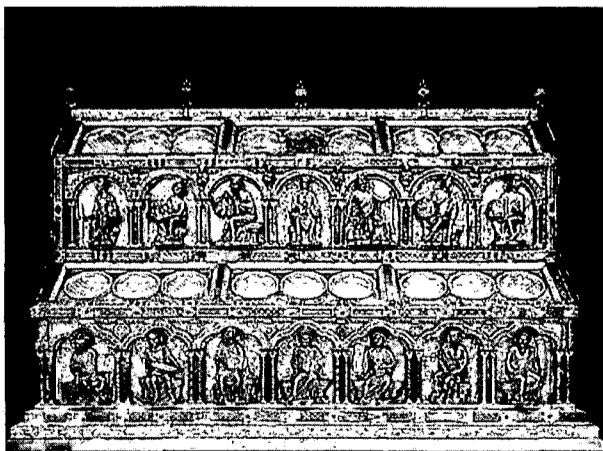
- L'or és el metall més valuós, que s'acostuma a relacionar amb la riquesa i el poder. Antigament les monedes de més valor es feien amb aquest material. L'or ofert al Nen Jesús era un regal que simbolitzava que arribaria a tenir més poder que tots els reis que hi ha hagut i que hi haurà a la terra. De fet, seria aclamat com a «Rei de reis».
- L'encens, un producte oriünd d'Orient, és una resina d'olor aromàtica que es crema en cerimònies religioses. Té una finalitat bàsicament purificadora. Com a símbol d'adoració a Déu, el seu ús és mil·lenari, fins i tot, anterior al cristianisme. L'encens es continua fent servir avui en algunes cerimònies religioses de l'Església catòlica romana, l'Església ortodoxa grega i l'Església anglicana, entre altres.
- La mirra és una substància perfumada, amb forma de llàgrimes i color rogenc, que antigament es considerava un bàlsam molt preciós. S'utilitzava com a unguent funerari. La forma de llàgrima s'identificaria amb el dolor, mentre que el color roig representaria la sang. La mirra simbolitzaria, així, el dolor i la sang de Crist.

La tomba dels savis d'Orient

Segons afirma la tradició, a la majestuosa catedral gòtica de Colònia (Alemanya) hi ha la tomba dels savis d'Orient. La història que explica el seu trasllat des de Pèrsia fins a Occident està plena d'esdeveniments diferents.

A principis del segle iv, santa Elena —que des de la seva conversió es va dedicar a cercar relíquies cristianes i es diu que va trobar, fins i tot, la creu de Jesucrist— va aconseguir reunir les restes mortals dels Reis Mags, que estaven disperses, i portar-les a Constantinoble. Van ser ubicades en un sarcòfag de granit gegant i hi van romandre fins al regnat de l'emperador Manuel, en temps de la Segona Croada, al segle xii. Una altra versió assegura que santa Elena, que era mare de Constantí I el Gran, el primer emperador romà que va abraçar la religió cristiana, va trobar en el regne de Saba la tomba on descansaven junts els cossos dels tres mags. Posteriorment, van ser traslladats a l'església de Sant Eustorgi, a Milà.

El 1164, Reinald de Dassel, canceller imperial i arquebisbe de Colònia, es va apoderar de les restes dels Reis Mags quan les tropes germanes de l'emperador Frederic I Barba-roja van assaltar i saquejar Milà. Les suposades relíquies van ser traslladades a Colònia i custodiades en una basílica petita. Aviat va sorgir la necessitat de construir un temple digne del nou culte.

Les relíquies dels savis reposen en aquesta arca.

L'arquebisbe Conrad d'Hostaden va col·locar el 1248 la primera pedra de la futura catedral de Sant Pere. Pocs anys després, el mestre Nicolau de Verdun acabava una arca, obra mestra de l'orfebreria gòtica, en la qual es conserven des d'aleshores les relíquies insignes. A les vidrieres de la catedral destaca la representació de la història dels Reis Mags. Els pelegrinatges es van multiplicar d'una manera que el papa

Innocenci iv va establir indulgències per als que veneressin els cossos dels Mags.

Els milanesos no es van resignar mai a la pèrdua dels sagrats ossos reals. El 1495 Roderic Borja, que després va ser el papa Alexandre vi, va demanar a l'arquebisbe de Colònia la restitució de les relíquies, però el successor de Reinald s'hi va negar. Tampoc no van tenir èxit les gestions de Pius IV, que era milanès, ni de Gregori XIII. Finalment, el 1903 va triomfar l'habilitat diplomàtica del cardenal Ferrari, arquebisbe de Milà, que va obtenir la restitució d'una tibia, un húmer i un esternum. Avui dia es conserven a l'església de Sant Eustorgi.

No obstant això, a Suleymanya, ciutat kurda de l'Iraq, on segons la tradició oriental van néixer els tres Reis Mags, hi ha una tomba que és venerada pels nadius i molt visitada pels turistes, en la qual suposadament també reposen les restes dels savis d'Orient anomenats a l'Evangeli de sant Mateu. Quina de les dues tombes és la vertadera? Ningú no ho sap i probablement no se sabrà mai. Però el més important és el significat de l'adoració dels Reis Mags al Nen Jesús, és a dir, la difusió del cristianisme a tots els pobles i cultures, la qual cosa constitueix la base de l'ecumenisme i la tolerància entre les diferents creences.

Una de les narracions evangèliques que durant aquests dies de Nadal mouen més la devoció cristiana i impulsen eficaçment les imaginacions resplendents és la de l'adoració dels mags d'Orient, anomenats també pel nostre poble «els reis d'Orient». El relat evangèlic és esplèndid i prou entenedor. Ens diu així: «Després que Jesús va néixer a Betlem de Judea, en temps del rei Herodes, vingueren uns savis d'Orient i, en arribar a Jerusalem, preguntaven: On és el rei dels jueus que acaba de néixer? Hem vist sortir la seva estrella i venim a adorar-lo. [...] Llavors l'estrella que havien vist sortir començà a avançar davant d'ells, fins que s'aturà damunt el lloc on era l'infant. L'alegria que tingueren en veure l'estrella va ser immensa. Van entrar a la casa, veieren el nen amb Maria, la seva mare, es prostren a terra i el van adorar. Després van obrir les seves arquetes i li oferiren presents: or, encens i mirra. I, advertits en somnis que no anessin pas a veure Herodes, se'n tornaren al seu país per un altre camí» (Mt 2,1-2,9-12).

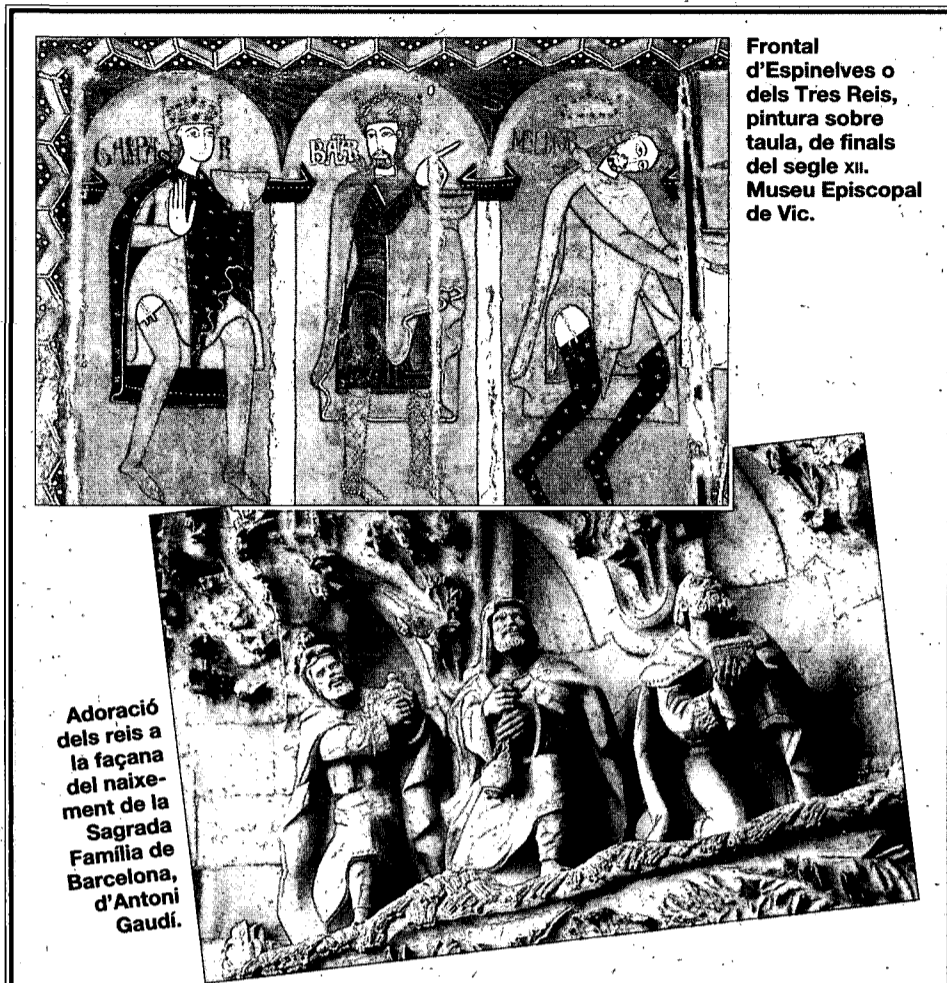
Podríem parar-nos en alguns d'aquests aspectes que estimulen la nostra curiositat i també la nostra devoció: la narració evangèlica del fet, la reinterpretació, les llegendes que van sorgir al voltant del relat evangèlic, el culte que se'ls va tributar a través de la història i, per últim, la iconografia. Deixeu-me fer d'aquest últim apartat unes breus reflexions, totes elles ben significatives.

PRIMERES REPRESENTACIONS DELS REIS D'ORIENT

En les catacumbes romanes de Priscilla és on per primera vegada, ja en el segle II, els tres reis d'Orient vénen representats. Són tres personatges amb vestits curts, amb pantalons o mitges molt ajustades que cobreixen les cames i barrets frigus, tan típics d'Orient i en concret de Pèrsia.

En les representacions més primitives del reis predomina el número tres que pot simbolitzar la Trinitat o els dons que van oferir; tanmateix algun cop van deixar de ser tres, com en el cas de les representacions següents: en una de Sant Pere i Sant Marcel·lí (Roma), en la qual són dos els reis (o mags), i en una de Domitilla, on en són quatre. En algunes rares ocasions són sis els reis o mags i àdhuc vuit, però no és més que per raons estètiques dels mosaics o pintures. Predomina, per tant, el número tres, així com l'origen que preval és el de Pèrsia sobre el de Caldea.

La denominació de «reis» ja la trobem en el segle III en Tertul·lià i en el segle IV en Cesari d'Arlés. Al principi continuen anant amb barret frigi fins al segle XI quan trobem les primeres representacions amb coronès. Però la fantasia dels artistes no té límits i en el segle XV els representen acompanyats per corts multitudinàries, tal com es pot veure en les grans pintures murals de Benozzo Gozzoli (1488) al palau Medici Riccardi de Florència.

Frontal d'Espinelves o dels Tres Reis, pintura sobre taula, de finals del segle XII. Museu Episcopal de Vic.

Adoració dels reis a la façana del naixement de la Sagrada Família de Barcelona, d'Antoni Gaudí.

La màgia en l'art present en els reis d'Orient

Mn. Josep M. Martí Bonet, director de l'Arxiu Diocesà de Barcelona i del Museu Diocesà de Barcelona, du a terme en aquest article un

interessant recorregut per la iconografia més rellevant sobre l'adoració dels mags d'Orient a l'Infant Jesús. Des de les catacumbes romanes fins al temple de la Sagrada Família de Barcelona, el Dr. Bonet fa un repàs d'aquesta temàtica al llarg de la història de l'art.

«Adoració dels mags», miniatura del llibre «Les belles hores del duc de Berry», del segle XV. La fantasia dels artistes no té límits i els mags es representen acompanyats per corts multitudinàries.

CANVIS EN LA IMATGE DELS MAGS

La narració evangèlica ens diu que van oferir a Jesús, com a regals, or, encens i mirra. La representació de l'ofrena ve establerta d'una manera definitiva en el segle XII quan Reinald de Dassel, arquebisbe de Colònia i canceller de l'emperador Frederic Barbaroja, va fer traslladar les suposades relíquies dels tres reis d'Orient de Milà a Colònia, on encara avui dia es conserven. Es determina també el nom dels reis: Melchior, que ofereix or, és un vell amb llarga barba blanca i calb; Baltasar, que

ofereix mirra, té barba negra i aspecte d'home madur, i Gaspar, jove imberbe, ofereix un vas amb encens. Més tard, al final de l'edat mitjana, Gaspar es transforma en un jove de raça negra. Serien els representants dels tres continents: Europa, Àsia i Àfrica. Una pintura anònima portuguesa (sala capitular de Viseu) representa un quart rei: és un personatge indi d'Amèrica del Sud. I encara més tard, Baltasar esdevé negre.

L'estrella dels mags és constant en les figuracions artístiques, fins i tot en les més antigues. Ens recorda també la profecia de Balaam representada en les catacumbes de Priscilla, que diu: «De l'estrella de David

(de la Verge)-naixerà el Messies.» En alguns sarcòfags (Sant Maximí de Roma) o en algunes pintures murals (Santa Maria Antiqua de Roma) de l'època paleocristiana, l'estrella es converteix en sol, indicant Jesucrist i àdhuc amb el seu monograma.

També en la història de l'art hi ha molts altres temes (alguns de llegendaris) referents als tres reis d'Orient. Heus aquí uns quants enunciats: el baptisme dels reis, la posterior consagració episcopal dels reis per l'apòstol sant Tomàs a l'Índia i la *proscrinesis* o adoració davant Jesús i Maria. Jesús tenia almenys dos anys quan va ser adorat pels reis, tot i que sant Agustí diu que sols tenia dotze dies. També hi ha una llegenda prou curiosa: la Mare de Déu ofereix als tres reis d'Orient un pa com a regal i ells l'enterren, però al cap de pocs dies de l'amagatall en surt foc. També hi ha la llegenda segons la qual els reis van trobar l'or, l'encens i la mirra en una capsula al costat de la tomba d'Adam i Eva.

DEL FRONTAL D'ESPINELVES A GAUDÍ

La representació dels tres reis d'Orient és una constant en l'art català de tots els temps. És un tema entranyable que segueix agradant molt. Així, podríem comentar l'esplèndida representació escultòrica que es troba a la façana de la Nativitat de la Sagrada Família d'Antoni Gaudí. Admirem també la ingenuïtat i la gran força expressiva de les reproduccions romàniques catalanes. Un exemple paradigmàtic n'és el frontal d'Espinelves, de finals del segle XII, custodiat al Museu Episcopal de Vic. En l'esmentat frontal o antependi d'altar hi figura asseguda la Mare de Déu amb l'Infant a la falda, beneint, de front, i amb un llibre a la mà esquerra. Els personatges són inserits en una màndorla de pastillatge o estuc en relleu capçada per una creu grega. A la drèta hi ha una sanefa semblant que separa quatre espais rectangulars. En el primer, a dalt, hi ha els tres reis, Melchior, Baltasar i Gaspar. El primer ofereix una copa a la Mare de Déu i el segon (Baltasar) assenyal-la, amb l'índex, l'estrella, i Gaspar fa un gest d'admiració.

El primer i el tercer dels reis de l'antependi d'Espinelves duen mitges subjectes amb lligacames molt visibles. Aquestes dues representacions són figures amb moviment, que contrasten amb la immobilitat de les figures romàniques tal com es veu en el segon rei o el del centre. Les figures estan representades sota arcs, igual que els sis profetes dels dos departaments de la banda inferior.

Pel seu estil i també per les lletres, aquest frontal presenta una clara identitat amb les pintures murals de la petita capella lateral de Santa Maria d'Ègara (Terrassa) dedicades a sant Tomàs Becket. Aquest sant va ser assassinat el 1170. A Terrassa va tenir una gran veneració just després del seu martiri. Possiblement el mateix autor va ser contractat per pintar la petita església d'Espinelves. Així, l'art de totes dues esglésies s'agermana. No sabem, doncs, si admirar més la pintura d'Espinelves o la d'Ègara. Ambdues són molt expressives, i a la d'Espinelves l'estrella ens assenyal-a que és el mateix Jesús que està a la falda de Maria. Una escena típicament natalenca; per això en aquests dies de l'Epifania la trobem, potser, més bonica, sense desmereixèr-la d'Ègara.

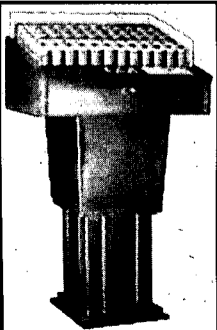
Mn. Josep M. Martí Bonet
Director de l'Arxiu Diocesà de Barcelona

LAMPADARIS
ELECTRÒNICS

Fàbrica i oficines
a Sabadell

S.A.T. a tot Catalunya

Tel. 937 276 676
937 276 822

Reis per a petits i grans

■ Ràdio Estel, Càritas i el CCU organitzen la campanya «Reis per a tothom»

La campanya *Reis per a tothom*, que des del 1998 duen a terme conjuntament Ràdio Estel, Càritas diocesana de Barcelona i el Centre Cristià dels Universitaris (CCU), va aconseguir repartir la passada edició 4.500 joguines noves als infants més necessitats i centenars d'obsequis a gent gran que viu sola o en residències. Enguany s'espera desvetllar la generositat de moltíssimes més persones i fer realitat l'objectiu fonamental d'aquesta iniciativa: oferir un detall material embolcallat d'amor i de solidaritat. El millor dels regals.

Cada Nadal celebrem el naixement de l'Infant Jesús. Aquest és un dels motius pels quals els nens són els grans protagonistes d'aquestes festes. La família s'aboca en els més petits de la casa i posa a les seves mans una gran quantitat de jocs perquè puguin gaudir de moltes estones agradables i plenes de somriures. Malauradament, hi ha nens i nenes que no poden jugar per manca de joguines, com a conseqüència dels escassos recursos econòmics dels seus pares. *Reis per a tothom* vol contribuir a pal·liar aquesta necessitat.

La gent gran constitueix un dels col·lectius més vulnerables de la societat. A molts ancians se'ls fa difícil de viure en un entorn dissenyat a la mida del qui és jove i productiu. La campanya *Reis per a tothom* intenta aportar un xic d'alegria a molts avis i àvies que pateixen solitud i desamparament a través del lliurament d'un obsequi (un llibre, una colònia, una corbata, un mocador, etc.). Són gestos plens de bondat i tendresa.

«Cal dir que els infants que reben aquestes joguines pertanyen a famílies que ja formen part de l'estructura d'ajuda de Càritas, i de les quals se'n fa periòdicament un

seguiment exhaustiu», explica Jordi Cabanes, representant de Ràdio Estel a la campanya *Reis per a tothom*. Pel que fa a la gent gran, són persones que habitualment són ateses pels serveis socials de Càritas, o bé residències i centres de dia amb els quals es treballa. Els punts de recollida, tant de joguines noves com d'obsequis, són tres: Ràdio Estel (c/ Comtes de Bell-lloc, 67), Càritas diocesana de Barcelona (plaça Nova, 1) i el CCU (c/ Villarroel, 81, baixos). El termini per col·laborar en la cinquena edició de la campanya *Reis per a tothom* acaba el proper 5 de gener, a les cinc de la tarda.

Els voluntaris, una presència indispensable

La tasca dels voluntaris en aquesta iniciativa solidària és cabdal. Les tres entitats diocesanes organitzadores fan sobretot una crida al jovent d'ensenyament secundari i universitari a participar-hi. «A partir dels quinze o setze anys en endavant, no hi ha límit d'edat per apuntar-se com a voluntari», puntualitza Jordi Cabanes. S'encarreguen de realitzar tasques de selecció, clasi-

Un dels objectius de la campanya és aconseguir el somriure d'un infant.

ficació, empaquetament i distribució de les joguines i dels obsequis. Els qui estiguin interessats a col·laborar com a voluntaris poden trucar al CCU (tel. 933 233 368) per demanar més informació.

El CCU és el lloc on els centres infantils i juvenils de Càritas i les parròquies s'adrecen a fer la petició de les seves necessitats

i, un cop estiguin preparades les comandes, de recollir els lots (tres joguines per nen i un regal per avi). És, per tant, el centre neuràlgic de la campanya. El CCU també és el punt de trobada de tots els voluntaris. El dia 5 de gener, vigília de la festivitat de l'Epifania, de 17.00 a 18.00, Ràdio Estel emetrà un programa especial de cloenda de la campanya, presentat i realitzat per Marc Llabina.

Aconseguir el somriure d'un infant i l'agraïment emocionat d'un ancià esdevenen els tresors més valuosos per a totes les persones que contribueixen a fer possible aquesta experiència solidària. No importa tant el detall material, com el vessant humà. «M'agradaria destacar —afirma Jordi Cabanes— la doble dimensió de la campanya de *Reis per a tothom*: d'una banda, d'ajuda a qui realment la necessita, i, de l'altra, d'educació a qui presta aquest ajut. A tots els que hi participem ens enriqueix interiorment. Hi ha necessitats que de vegades no es tenen en compte, com són les emotives i afectives, i que afloren en iniciatives com aquesta i s'escampen. Al cap i a la fi, es tracta d'un acte d'amor envers el proïsme.»

Reportatge:
Miquel Àngel Codina

Quan els reis mags visiten els infants a casa seva

L'Agrupament Escolta i Guia La Salle Barceloneta, fundat per germans de La Salle i per professors, va néixer el 1970 al barri barceloní de la Barceloneta amb l'objectiu de donar als infants i joves una educació fora de l'àmbit escolar i familiar i d'introduir-los en el món de l'escoltisme per tal de crear ciutadans responsables i compromesos. «Actualment des del cau (com anomenem nosaltres l'Agrupament) es treballen els valors que creiem necessaris en la societat actual, vivint la fe de forma més personal i obrint les portes a creences d'altres comunitats religioses», explica Marc Vergé i Soliano, cap d'agrupament de l'entitat.

Des de fa molts anys l'Agrupament du a terme la nit del dia 5 de gener una activitat força gratificant per a totes les persones que hi participen: portar la il·lusió dels reis mags d'Orient a la casa dels infants de l'Agrupament i, per extensió, del barri. Un cops vestides i maquillades les persones que fan de reis mags i de patges reials (bàsicament els caps d'agrupament i els excaps), cap a les onze de la nit, quan els infants ja dormen, es dirigeixen, adreces en mà, cap a les cases dels petits protagonistes.

«Truquem al timbre, pugem i anem cap a l'habitació, despertem el nen o la nena, els diem unes quantes cosetes (poques

perquè no ens reconguin) i els donem un petit regal», informa Marc Vergé. Cal dir que aquest obsequi es demana prèviament als pares. Si hi ha alguna família que no es pot permetre el luxe de fer regals, els «reis» i els «patges» fan un fons comú i compren regals, que algun cop gairebé han estat els únics que aquell infant ha rebut.

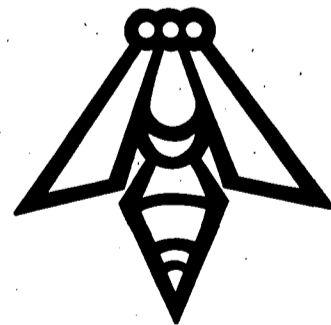
Marc, com a cap d'agrupament, ha fet i fa de rei mag. «És una experiència —afirma— molt maca i que t'omple de goig: fer feliç un nen per un petit gest com aquest t'omple, i molt.» I afegeix tot seguit: «És increïble la careta de sorpresa, d'il·lusió, d'incrèdula que posen els nens i les nenes quan et veuen. A qui no li agradaria o a qui no li hauria agradat que els reis mags visitessin casa seva i parlessin un parell de minuts amb ell? Altres nens, més eixerits, pregunten coses, ens volen tocar i xerren amb nosaltres.»

Segons Marc Vergé, el millor regal que reben els infants la nit en qüestió no són els obsequis, sinó la visita dels reis: «Els regals passen, es trenquen i es llancen, però la visita dels reis mags és una cosa que queda sempre a la retina. Quan un nen et comenta, il·lusionat, que els reis mags han anat a casa seva, et fa pensar que això és un regal per a tota la vida i que no l'oblidarà mai.»

CERABELLA

zona industrial, A
ES 08181 SENTMENAT (BARCELONA)
Tel. +34.93.715.31.02 Fax +34.93.715.02.51

CERERIA ABELLA,
Sant Antoni Abat,9
08001 BCN
t.934 41 09 07 / fax.934 41 70 47

CERERIA ABELLA,
Boters,5 (Portaferrissa)
08002 BCN
t./fax. 933 18 08 41
NOC,
Comte Borrell,41
08015 BCN
t. 934 42 93 28 / fax. 934 41 90 47

cerers
des de
1862

església en el món

Vaticà
ESPANYA

Els bisbes rebutgen la manipulació d'embrions

MADRID.— La Subcomissió Episcopal per a la Família i la Vida ha vist la necessitat d'insistir, un cop més, en el perill de fer servir embrions humans en la investigació sobre cèl·lules mare. Els prelat alerten que a l'Estat espanyol hi ha un sector de la indústria biotecnològica i diferents grups d'opinió que promouen una campanya a favor de la clonació terapèutica i la derogació de les traves legals per investigar amb cèl·lules mare d'embrions humans «sobrers» de la fecundació artificial.

Els bisbes assenyalen que «distingir entre embrions viables i no viables a efectes de donar-los un tractament jurídic diferenciat, seria contrari a la protecció que l'embrió mereix en tant que ésser humà». Els prelat expliquen que és inacceptable moralment la producció, manipulació i destrucció d'embrions humans. Segons la Subcomissió, hi ha altres alternatives que són moralment lícites «com l'ús de cèl·lules mare procedents d'organismes adults per aconseguir els mateixos fins que es pretenen assolir amb les cèl·lules mare embrionàries. Aquesta és la via més raonable i humana que cal seguir per a un veritable progrés en aquest nou camp que s'obre a la investigació i que ofereix una gran esperança per a moltes persones malaltes».

Els bisbes subratllen que l'embrió humà és «un individu humà amb una identitat ben definida. (...) Mai no es pot instrumentalitzar l'ésser humà. La ciència i la tècnica requereixen l'ètica per no degradar sinó promoure la dignitat humana». A més, donen suport a la investigació científica perquè ajuda a millorar les condicions de vida de les persones. «Tanmateix —diuen— demanem a les autoritats que encarilin els recursos públics cap a camps de recerca que respectin de manera plena la inviolable dignitat que correspon a tota persona, des del moment de la concepció fins al de la mort natural.» (C.C.)

La pau necessita veritat, justícia, amor i llibertat, diu el Papa

ROMA.— L'arquebisbe Renato R. Martino, president del Pontifici Consell Justícia i Pau, ha dit que «la pau no és només absència de guerra sinó que reclama condicions que respectin la llibertat i la justícia». Martino va fer aquestes declaracions durant la presentació a la Sala de Premsa de la Santa Seu del missatge de Joan Pau II per a la Jornada Mundial de la Pau (1 de gener).

El tema d'enguany és *Pacem in terris: una tasca permanent*, en al·lusió a l'encíclica social *Pacem in terris* del seu predecessor Joan XXIII. Renato Martino va recordar com les condicions essencials per a la pau, segons Joan XXIII i compartides per Joan Pau II són la veritat, la justícia, l'amor i la llibertat.

En el missatge el Papa es refereix a la urgència de «parlar de pau en un món dividit» i suggereix una «nova consciència de la dignitat de l'home i dels seus drets inalienables». En aquest sentit, Joan

El Papa reclama que el nou ordre mundial estigui basat en principis morals i aposta per una «nova organització de la família humana», que no voldria dir crear una superestructura estatal mundial sinó

promoure entre tots els pobles una harmonia mundial. El Pontífex explica que «cap activitat humana no està fora de l'àmbit dels valors ètics» i, per tant, la moral i la política estan estretament relacionades.

L'única referència del missatge per a la Jornada de la Pau a un conflicte bèl·lic contemporani és el drama de Terra Santa. En el punt setè del text, el Papa reconeix que «potser no hi ha cap altre lloc en què es vegi amb claredat la necessitat d'un ús correcte de l'autoritat política com en la dramàtica situació de l'Orient Mitjà i Terra Santa». El Papa lamenta la situació precària que es fa encara més dramàtica pel contrast d'interessos entre els membres de la comunitat internacional.

«Si el nom nou de la pau és el desenvolupament, el desarmament per al desenvolupament hauria de ser més necessari

El Papa recorda que els gestos de pau són possibles.

«El Papa reclama que el nou ordre mundial estigui basat en principis morals i aposta per una «nova organització de la família humana»»

Pau II ratifica la «sensibilitat espiritual» que promovia Joan XXIII i reclama un «nou ordre moral internacional». El Papa constata que hi ha un gran desordre en la situació del món contemporani i diu que davant d'aquesta realitat s'imposa la pregunta de quin tipus d'ordre pot substituir el desordre.

cada dia: no es podrà eliminar la fam al món mentre es continuïn invertint milers de milions de dòlars l'any en despeses militars.» Així ho va manifestar el president de Justícia i Pau, que va lamentar que la majoria de països desenvolupats fabriquin i trafiquin amb armes.

L'arquebisbe Martino va indicar que el Papa clou el discurs demanant petits gestos pacífics a la vida de cada dia, al mateix temps que promou trobades ecumèniques i interreligioses per afavorir un clima de pau al món. El Papa recorda que els gestos de pau són possibles quan la gent valora plenament la dimensió comunitària de la vida, i recorda que «la religió té un paper vital per suscitar gestos de pau i consolidar condicions de pau».

Miriam Díez

RÚSSIA

El patriarca de Moscou proposa reprendre «relacions fraternals»

MOSCOU.— El patriarca ortodox de Rússia, Alexis II, ha proposat a Joan Pau II reprendre els «contactes fraternals» en un missatge que li ha enviat amb motiu del

Nadal, informa Interfax. «Il·luminats pels lluminosos raigs de la llum de Crist, reprenem els nostres contactes fraternals i adreçem la nostra alegre lloan-

ça al Nen Diví, que va venir a la terra per la nostra salvació», afirma el cap de l'Església ortodoxa.

El gest ha estat interpretat per molts dels periodistes que en els darrers mesos han informat sobre l'evolució de les relacions entre l'Església ortodoxa de Moscou i la Santa Seu com un gest per reprendre les relacions trencades en els darrers mesos. El patriarcat ha manifestat en diverses ocasions la seva oposició a la decisió de Joan Pau II de crear quatre diòcesis catòliques al territori de la Federació Russa el febrer passat. Alexis II ha promès en el seu missatge al Papa que pregarà per ell el proper Nadal, que l'Església ortodoxa a Rússia celebrarà el 7 de gener proper. (Zenit)

Capella de la Santa Faç

Jonqueres, 15; pral.
08003 Barcelona

Horari de cultes

Tots els dies laborables
De dilluns a divendres:

Exposició Major del Santíssim
Sagrament
De 10.30 a 13.30 i de 16 a 19 h

Dijous

A les 18 h Hora Santa Eucarística
A les 19 h - Santa Missa

PUJOLS JOIERS, els artesans de l'or

Medalles religioses, rellotgeria. Gran varietat de dissenys. Taller propi. Reparacions.

Visiti'ns al carrer Hospital, 29, de Barcelona, al costat de les Rambles. Tel. 933 182 284

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Som a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala de repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estades per sempre, i per a convalescències. Poques places.

Tel. 934 274 453

Chiara Lubich és la fundadora del Moviment dels Focolars

«Déu m'ha posat en condicions d'esperar-ho tot d'Ell»

En la seva darrera visita a Espanya, Chiara Lubich ha deixat petjades que encara duren en el cor de molta gent. És una dona de Déu, abocada completament en la missió de transmetre als homes el seu immens amor. Fuig dels discursos complicats i de les disquisicions teològiques per parlar de manera senzilla i directa sobre aquelles coses que, per a ella, constitueixen l'essència d'aquesta vida. Sentir-la és apropar-se a Déu, és acollir el desig pregon d'unitat que Jesús expressa contínuament a l'Evangeli, és abandonar-se sense divisions a la voluntat del Pare.

La primera parada de la visita de Chiara Lubich a Espanya va ser a Montserrat.

—Què sent en el seu cor «una mare» quan s'adona que els seus fills ja són cinc milions de persones?

—Sobretot un gran agraïment a Déu. Ja he pensat d'afegir al meu nom de «Chiara» un segon nom: «Gràcies.» Així voldria presentar-me a Jesús quan em cridi a la Nova Vida.

—S'imaginava fa seixanta anys que un dia el Moviment dels Focolars arribaria a ser com és avui?

—No i sí. No perquè és impossible fins i tot poder-se imaginar una realitat tan vasta i meravellosa. Sí perquè vaig interpretar la meva donació a Déu el 7 de desembre del 1943, després que Ell em va escollir («No m'heu escollit vosaltres a mi, sóc jo qui us he escollit», Jn 15,16), com les meves noces amb Ell. I això m'ha

dubte l'Església dels laics. Però encara que no fos així, l'Església hi serà d'alguna manera, perquè no pot desaparèixer. Els laics tenen sobretot el paper de «clarificar» —portar la llum evangèlica— a tots els àmbits humans (política, economia, art, ciències, comunicacions, medicina, etc.), i col·laborar directament en la «nova evangelització», en la qual Joan Pau II hi vol compromès tot el poble de Déu.

—Quan mira l'Església d'avui quins motius d'esperança hi troba?

—Molts. El primer de tots, que em dóna molta esperança, són els nous moviments i comunions eclesials nascuts de nous carismes.

—Endinsant-nos en un àmbit més personal, qui hi ha al darrere d'aquest ampli i prolífic currículum ple de reconeixements i de títols?

—Els he acceptat per poder viure aquella frase de l'Evangeli: «Així veuran les vostres bones obres i glorificaran el vostre Pare del cel» (Mt 5,16). Qui veu el Moviment dels Focolars aprecia l'Església i lloa Déu.

—Això no ho dubtem, però, què té Chiara Lubich per despertar tantes passions?

—Indignament: un do de l'Esperit Sant, el carisma de l'amor, de la unitat que el Cel m'ha volgut concedir per al bé de molts. L'únic secret de tot això ha estat viure en primera persona i al costat dels amics l'amor evangèlic, donant així testimoniatge. Només després de tot això he pogut parlar de fraternitat, d'unitat i de pau.

—De tot l'Evangeli, per què aquest interès, que encara ara es manté ben viu, específicament per la unitat?

—L'Esperit Sant ens ha induït a viure el Testament de Jesús (Jn 17), presentant-nos el missatge de la unitat amb la carta magna del nostre Moviment. Amb l'objectiu de la unitat, el Moviment posseeix també el secret per construir-lo. Es tracta del misteri de Jesús crucificat, quan, sentint-se abandonat del Pare, ha cridat: «Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?» (Mt 27,46; Mc 15,34). Ell ha experimentat aquesta infinita separació d'Aquell

amb qui era una sola cosa per restaurar la nostra llunyania de Déu, pel pecat i la divisió entre nosaltres. I com que no es va quedar en aquell abisme infinit, sinó que el va superar —com diuen les paraules següents: «In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum» (Mt 23,45)—, Ell ens ensenya també a nosaltres a recompondre tota divisió que trobem i a reconstruir la unitat.

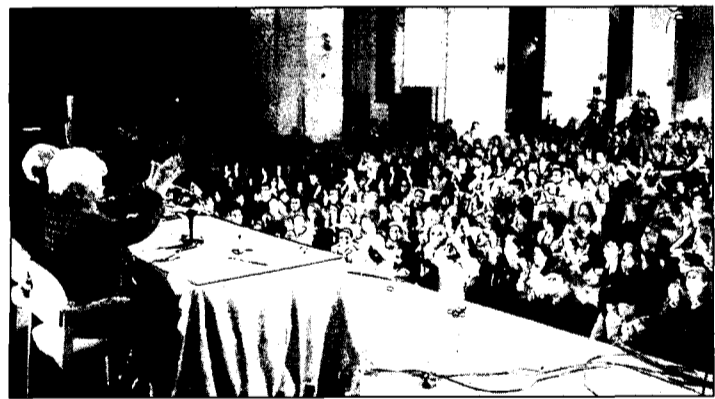
—Aquests dies en què ha visitat

Barcelona i l'Estat espanyol, en poques paraules, quin missatge o sentiment vol deixar a tots aquells que se li han apropat per sentir-la?

—Els voldria deixar totes aquelles coses boniques que Déu ha posat en el meu cor per tal d'estimar sincerament tots els homes i dones com a mi mateixa.

Samuel Gutiérrez

Fotos: Horacio Conde / C.S.C.

Els joves catalans, durant la trobada a la parròquia de Sant Agustí (Barcelona), van quedar impressionats pel testimoni de la fundadora dels Focolars.

posat en condicions d'esperar-ho tot, qual-sevol cosa, per gran que fos.

—De què se sent més orgullosa en tota aquesta història?

—De ser filla de l'Església i d'haver contribuït, amb la gràcia de Déu, a fer-la més bonica.

—Quins són els reptes en el Moviment i en l'Església que encoratgen més Chiara Lubich a continuar lluitant?

—Veure com es realitza l'Església-Comunió, concórrer a la unitat de les Esglésies cristianes, sustentar la fraternitat entre els fidels de religions diverses i també amb els homes i dones de bona voluntat que no tenen una referència religiosa.

—A la seva època, vostè va representar tota una novetat en el compromís dels laics en la vida de l'Església. Ara, aquesta realitat ja està bastant consolidada. Podríem dir que l'Església del segle XXI serà dels laics o no serà?

—L'Església del segle XXI serà sens

Saps què sent un missioner quan rep notícies de casa?

APADRINA UN MISSIONER

Amb la teva aportació, ells o elles i encara més persones llegiran CATALUNYA CRISTIANA cada setmana

Marqueu amb una "x" les vostres preferències:

Preu d'una subscripció missionera: **Amèrica i Àfrica: 178,30 €**
Àsia i Oceania: 243,82 €
Missioner **Missionera**
 (Es pot mantenir correspondència)

Nom i cognoms
 Adreça
 Població Província C.P.

FORMA DE PAGAMENT:

Adjunto xec nominatiu Domiciliació bancària

Titular Data
 Entitat Oficina DC Compte

Envieu aquesta butlleta a: CATALUNYA CRISTIANA
 Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona - Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

Carta Dominical

Ricard M. Carles

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Com Pau, entrar amb esperança en el nou any

Sant Pau, en el capítol 3 de la segona carta als Corintis, té fragment que és impressionant: «La nostra carta —diu— sou vosaltres. La portem escrita en els nostres cors, i tothom la pot conèixer i la pot llegir. Vosaltres sou una carta que ve del Crist i que ens ha estat confiada; més encara, no ha estat escrita amb tinta, sinó amb l'Esperit de Déu viu, i no en tauletes de pedra, sinó en tauletes de carn, en els vostres cors.» Aquesta és la idea fonda, esperançada, que té Pau d'aquella Església de Corint, malgrat les moltes falles de la comunitat, de què en la mateixa carta els acusa i els corregeix. Jo també tinc una mirada d'esperança sobre l'Església de Déu a Barcelona.

Com veu Pau tot això? És aquesta la mateixa Església que diu Pau que és en el món per a la salvació de tothom? Sí. Aquesta és l'Església de Déu que és a Corint. La mateixa salutació d'entrada de la primera als Corintis, ja diu: «Pau, cridat per voler de Déu a ser apòstol de Jesucrist, i el germà Sòstenes, a l'Església de Déu que és a Corint, als santificats en Jesucrist, cridats a ser sants; a

vosaltres que esteu units a tots els qui pertot arreu invoquen el nom de nostre Senyor Jesucrist, Senyor d'ells i nostre. Us desitgem la gràcia i la pau de part de Déu, el nostre Pare, i de Jesucrist, el Senyor.»

«Aquesta és la confiança que gràcies al Crist nosaltres tenim davant de Déu»; no gràcies al que veiem davant de vosaltres. «No és que ens refiem de nosaltres mateixos, com si fóssim capaços de fer res pel nostre compte; tot el que podem fer ve de Déu.» Així pot lligar una situació no agradable ni positiva amb una gran fe i amb una gran esperança. Més encara, en la segona carta als Corintis capítol 3,18 diu una cosa que recorda la doctrina dels grans místics, com sant Joan de la Creu i santa Teresa de Jesús: «I tots nosaltres, sense cap vel a la cara, reflectint com un mirall la glòria del Senyor, som transformats a la seva mateixa imatge, amb una glòria cada vegada més gran, per obra del Senyor, és a dir, de l'Esperit.»

Ens admira la mirada realista de Pau, que davant d'una comunitat tan imperfecta, però que diu d'ella que

és un mirall de la glòria del Senyor, amb uns membres transformats segons la seva imatge, etc. Hem d'imitar Pau davant de les nostres temptacions de desànim i de desencís. Pensem una cosa: a més contrast, més testimoni. Ho dic als matrimonis en determinats aspectes i, en altres aspectes, ho dic també als joves i adults. Quan pensem que estem envoltats de tenebres, hem d'estimar, creure i esperar més... Una petita llum en la nit, a la muntanya, es pot veure a una distància de quilòmetres. Com més gran sigui la foscor, més brillarà la llum...

Això no és un consol transitori; això és veritat. Jesús no ens parla de tenir coses grandioses, sinó que ens parla de ser llum i sal, de ser un gra de mostassa, coses petites... Pensem això: com més tenebres hi hagi, posem-hi més testimoni. Ser fidels al matrimoni fa cinquanta anys no era cap testimoni perquè era una cosa que se solia fer. Però ara celebrar 25 o 50 anys de matrimoni és un gran testimoni, perquè en alguns barris de la ciutat el percentatge de matrimonis separats se situa entre el 30 i el 40 per cent. Per tant ara, en el 2003, un matrimoni que és fidel esdevé un gran testimoni... Un noi o una noia que manté la seva fe, és un gran testimoni. I un noi o una noia que arriben al matrimoni castament, són un testimoni.

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach

Arquebisbe de Tarragona i Primat

La carta als Reis

La nit de Reis per a molts infants és una nit màgica. Per als seus pares és una nit meravellosa. Són els «reis» que fan possible que els fills assoleixin les seves il·lusions. És el que els pares voldrien poder fer sempre a mesura que els fills van creixent. Les il·lusions dels infants de la nit de Reis les trobem expressades en poques paraules, amb estil directe i sincer, a la «carta als Reis». Tanmateix en el cor d'aquests infants hi ha moltes altres il·lusions, més importants i més estimades per ells, encara que no sempre les sàpiguen expressar i explicitar.

La il·lusió més gran per a ells és que el pare i la mare s'estimin molt i sempre. És la «joguina» que prefereixen a totes les altres. Ho expressen els ulls tristos dels infants que no la tenen. Ells han nascut i han crescut en el si d'una família i volen que aquesta mateixa família es mantingui unida, podent donar sempre una mà al pare i l'altra a la mare, i així, amb el somriure als llavis, caminar, córrer, avançar, créixer, madurar... Aquesta és la juguina més preuada que els «reis» poden portar als seus fills.

Els pares cristians, portant els seus fills a l'església

per celebrar el sagrament del Baptisme, propicien que els seus fills esdevinguin fills de Déu. I els fills, a mesura que van creixent, desitgen un altre obsequi. Ho manifesten d'una manera indirecta, fent preguntes amb paraules senzilles sobre qüestions transcendents: pregunten sobre Déu, sobre la vida, sobre la mort, sobre el mal, etc. i indirectament estan manifestant una altra il·lusió, la de ser catequitzats. I els pares els fan el regal contestant aquestes reiterades preguntes i iniciant els fills ja des de petits en la pregària i en la celebració de la fe en la comunitat cristiana. Les joguines es fan malbé o potser es conserven anys i més anys com un record entranyable de la nostra infantesa plena de sinceritat i d'innocència. Però la catequesi que els infants reben a casa i a la parròquia esdevé una brúixola, sempre necessària en el nostre pelegrinar pel món.

A la «carta als Reis» els infants sovint demanen les joguines que estan de moda, que veuen a la televisió i que els encisen fàcilment. Aquests infants que han escrit aquesta carta amb data de gener de 2003, viuen en aquest

món on floreixen moltes il·lusions, propostes i realitzacions de fraternitat i solidaritat, però on avança una globalització neoliberal, amb una creixent separació entre països desenvolupats i subdesenvolupats, en el qual moren de fam encara seixanta milions de persones a l'any.

Estic segur que aquests infants porten en el cor, i fins potser ho han escrit a la «carta als Reis», una gran il·lusió que es pot definir amb aquestes paraules: amor, pau, justícia, germanor, solidaritat, sentit autèntic de la vida... O, si es vol, també amb aquestes paraules menys corrents: compromís, fidelitat, austeritat, sinceritat, comprensió, perdó, acolliment... Sense aquestes actituds no s'assoleix aquella gran il·lusió.

Tot això succeeix la nit de Reis, que recorda i celebra l'adoració dels mags a Déu fet infant a Betlem. Déu es fa infant per fer-nos a tots infants de Déu, fills de Déu i, per tant, germans tots els membres de la humanitat. Les il·lusions que brollen del cor dels infants de tot el món escriuen una «carta als Reis» que pot transformar el nostre món.

La pàgina

del nostre setmanari

www.catalunyacristiana.com

opinió

Punt de vista

Antonio Arias Crespo

Valor de callar

Ni el títol ni les quatre frases en negreta són meves. Les he llegit en un calendari i m'han agradat tant que no em resisteixo a fer-les malbé afegint-hi uns punts per reflexionar.

Callar d'un mateix és humilitat. Perquè el contrari, és a dir, parlar pels colzes d'un mateix per lloar-nos i penjar-nos medalles és el normal. De passada, si això ens ajuda a adonar-nos que no som el melic del món i que de vegades podem cansar i passar per pedants davant dels altres, encara millor. Una dosi d'humilitat sempre serà bona per a nosaltres, ja que ser humil suposa que considerem els altres com a superiors, o sigui que anteposem la modèstia davant de la vanitat. Tant de bo, sempre i en tot, puguem reconèixer que si tenim cap valor, alguna virtut, a Déu li devem perquè d'Ell l'hem rebuda. Els que s'obren a la gràcia són els que saben reconèixer-se pecadors, ja que l'enemic més gran de la humilitat és la supèrbia.

Callar els defectes aliens és caritat. La llengua, tot i el fre que representen les dents i els llavis, no para de xerrar i es dona a la murmuració. Que si aquest fa, que si l'altre deixa de fer, que si la intenció d'aquest no és sana i que si t'has assabentat de l'afer que aquell té amb la perruquera. No jutgueu pel vostre compte, remeteu el judici al Senyor! Que lluny queda el nostre comportament habitual de l'«estimeu-vos els uns als altres com jo us he estimat» o de l'«estimaràs el proïsme com a tu mateix». Aquestes són les pautes per exercir la caritat, per ajudar-nos a callar quan no sapiguem fer una altra cosa millor, quan ens veiem incapaces o impotents per lloar. Muts, almenys, estarem més guapos. Perquè què guanyem descobrint els errors aliens sinó posar de manifest la nostra pròpia feblesa i la nostra minsa qualitat humana? Sense amor, sense compassió, ens quedarà l'enveja i el caciquisme.

Callar paraules inútils és saviesa. Callar, quina gran virtut! Si aconseguim menjar-nos el que és innecessari, el que és en va, el que no serveix per res, haurem progressat en judici, en sensatesa i en seny. Per això, des de les Sagrades Escripures se'ns convida a la saviesa, antídoteu contra les males companyies, amb les quals només podem

creuar paraules inútils. La saviesa, tota classe de saviesa, procedeix de Déu. Per això els necis la menyspreen. Estar tot el dia i part de la nit immersos en la ineficàcia, l'esterilitat i la fotesa és perdre l'enginy i la capacitat com a persones. Adquirir saviesa és deixar de banda la ineptitud i l'ociositat de les paraules insignificants i inútils. Amb aquestes ens incapacitem per a una relació sana amb els altres i acabem per prendre'ls com a blanc dels nostres dards emmetzinats.

Callar en el dolor és heroisme. Quan ens queixem, que és propi dels éssers humans, tractem de provocar compas-

Adquirir saviesa és deixar de banda la ineptitud.

sió i llàstima. Portem a col·lació jeremiades cercant misericòrdia humana. No obstant això, seria bo que sapiguem callar les nostres angoixes personals i deixar a casa els patiments íntims amb la finalitat de no traslladar als altres les nostres pors i inquietuds. Què avancem traient a la llum la nostra pròpia tribulació? El nostre dolor no li interessa a ningú, si amb ell cerquem pietat aliena. El més prudent no és manifestar el nostre dolor; al cap i a la fi el nostre dol, a qui ja té el seu dol, l'única cosa que li fa és incrementar-li-ho. Els altres fugiran del nostre costat com es fuig d'un leprós. Mireu al vostre voltant, descobriu altres històries de dolor i potser en trobeu una pitjor que la vostra. Apreneu el valor del silenci!

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Pecats de llengua

Els humans, de vegades, som enormement xerraires. Parlar, parlar... De tot i de tots. El refrany diu que «la llengua no té ossos, però en trenca de molt grossos». Sant Jaume, en la seva carta, adverteix sobre la guarda de la llengua. L'home perfecte, segons l'apòstol, és el que no ensopega parlant. Un gran do! Qui domina la seva llengua «és capaç de refrenar el seu cos».

L'epístola reforça la dita anterior. Les brides a la boca dels cavalls permeten de dirigir tot el seu cos. El timó, que és petit, fa que el pilot condueixi la nau. «La llengua, que és un membre petit, fa grans afirmacions. Mireu quin foc més petit abranda un bosc tan gran. També la llengua és un foc, és el mal del món.»

Sant Jaume és un xic pessimista? L'observació de la realitat li dona la raó. Cometem molts pecats de llengua. La murmuració, la calúnnia, la difamació... Pecats que tenen com a objectiu tacar la fama del pròxim. Per causa de l'enveja. Quina gràcia de Déu assolim de domar la llengua i llevar-li «el verí mortal». Les converses en els transports i les botigues, les notícies sense fonament real, la frivolitat amb què sentenciem sobre problemes seriosos, la mentida

descarada... El que només importa —ho sembla— és el propi enlairament i enfonsar els altres.

Les paraules que surten de la boca han de ser coherents. Sovint hi ha una contradicció flagrant: «Amb ella beneïm el Senyor, i amb ella maleïm els homes fets a imatge de Déu. D'una mateixa boca surten benediccions i maldiccions. No convé, germans meus, que això sigui així. És que pel mateix forat de la font pot rajar dolç i amarg? És que una figuera, germans meus, pot fer olives, o una parra, figues?» La resposta és de sentit comú. Una altra gràcia del Senyor!

Hem de demanar perdó pels pecats de llengua. Cal reparar la fama malmesa a causa de la nostra xerrera desbocada. Necessitem, com el pa de cada dia, el domini de la llengua. Quins remeis? Pensar les coses abans de dir-les, saber callar molt més, parlar dels altres tal com ens agrada que parlin de nosaltres, saber que la parla pot cometre injustícies, evitar tota adulació, reconèixer-se feble i imperfecte... No oblidem que la caritat és la reina de totes les virtuts! La mirada misericordiosa sempre neix al seu costat. Aplicant el sentit comú, tan manifest en els evangelis, la nostra paraula serà coherent.

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà (ynaraja@cresmas.net)

El Nadal és una festa que ofèn uns quants (3)

Si no fos per la realitat trista de la guerra Betlem seria un nom que sonaria a llegenda, alguna cosa així com la Terra de Xauxa. Per a molta gent el que celebrem, són esdeveniments imaginaris, que els semblen passats de moda. El que no ha perdut vigència és l'ostentació, els dolços, els licors i els perfums cars, tot barrejat a vegades amb ritus religiosos, que sembla que en el transcurs de l'any no importen ningú. Continuo i acabo, per ara, amb dues històries de persones que se senten incòmodes per Nadal.

Penso en la Toñi, no fa gaire que va morir el seu pare, que era el seu suport anímic, el seu estímul per al progrés personal, el seu esperó per avançar en els estudis. Aleshores va deixar la facultat, es va enamorar d'un noi dotat d'una sensibilitat mialtíssima i capritxosa i ara en pateix la pèrdua. Va morir d'accident, provocat per la imprudència, per la droga o per un desig de suïcidi íntim. La Toñi està sumida en el desencant; en el dolor, en la desesperació. Té por de l'arribada d'aquestes festes. Els costums de la seva infantesa són imatges que només pot recordar i evocar, sense que la consolín. A l'alba de la seva joventut va participar en activitats cristianes del seu grup. Van ser reunions, excursions, cançons, misses boniques. Sí, quan recorda tot això sent que va ser pura estàtica espiritual, profunda si es vol, absent de sentimentalismes aberrants, però només bellesa del gust més exquisit, que no va arrelar en les profunditats del seu ésser. Té por del Nadal perquè tot el que veu al seu voltant ho considera grotesc. Li manca el que necessita més, de manera que tot li resulta tràgic. L'única cosa que desitja és que passin ràpidament les festes, ja que per a ella seran ben poc alegres.

En Ramon no és conscient que a ell també l'incòmoda el Nadal és un de tants a qui la vida ha adornat la sensibilitat. Les necessitats pecuniàries l'han desprovisat d'interessos culturals, i el que és transcendent li resulta tan llunyà com l'Antàrtida. Aquests dies tanquen l'empresa, ningú no treballa. Pensa que potser aquest any, o l'any que ve, li tocarà la loteria i podrà deixar de treballar, i viurà a la casa que ara construeix. De la seva infantesa només recorda la cançó: «*Esta noche es Nochebuena y mañana Navidad, saca la bota María que me voy a emborrachar.*» I s'emborratxa cada any. La seva dona ho accepta, cal aguantar-lo, ell és així i no canviarà mai. Ella tampoc no sap gairebé què signifiquen aquestes festes. No li agraden perquè li toca treballar més del compte. Podrien anar a dinar o a sopar en un restaurant, però l'espectacle que faria el seu marit l'averkonyiria. Rentar més plats aquests dies no és cap tragèdia, però només desitja que passin. El seu marit comença a tenir símptomes de deteriorament hepàtic i té la tensió més alta del que l'hauria de tenir. El Nadal no és cap fotesa, però cal aguantar-lo; està segura que tampoc no li queden gaires anys de vida.

Cal respectar el dolor de la Toñi, com el de la Matilde, de la qual parlava la setmana passada. Cal respectar-lo i aportar amor, però cal rebel·lar-se contra la situació d'en Ramon i de Rafael. Si fa segles Pere d'Amiens, l'ermità, va saber aixecar Europa al crit de «Déu ho vol» per salvar els Llocs Sants que estaven en poder d'enemics de la fe, avui dia cal una croada, no sagnant, per salvar Betlem i la Nativitat. Hem d'aconseguir que a la nostra taula s'hi pogués asseure Teresa de Calcuta, Mons. Romero o Helder Cámara sense sentir-se, ni ells ni nosaltres, incòmodes, o més aviat que el Senyor Nen Jesús pogués compartir satisfet l'aliment al nostre costat.

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral
i altres celebracions

(Cicle litúrgic B; octava de Nadal)

Temps de Nadal

(Salteri: propi i setmana 2)

GENER

5. Diumenge

II després de Nadal. Blanc. Lectures: Eclesiàstic 24,1-4.12-16 / Salm 147 / Efesis 1,3-6.15-18 / Joan 1,1-18

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Telèsfor, p. i mr.; Simeó Estilita, monjo; Joan-Nepomucè Newman, b.; Carles de Sant Andreu, rel.; beat Dídac-Josep de Cadis, rel.; Santes, Emili-ana, vg.

6. Dilluns

Epifania del Senyor (S), Blanc. Lectures: Isaïes 60,1-6 / Salm 71 / Efesis 3,2-3a.5-6 / Mateu 2,1-12

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Melcior, Gaspar i Baltasar; Melani, b.; Nilamó; Santes, Macra, vg. i mr.

7. Dimarts

Sant Ramon de Penyafort (MO), Blanc. Lectures: 1 Joan 3,22-4,6 / Salm 2 / Mateu 4,12-17.23-25

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Julià de Toledo, b.; Crispí, b.; Tell, ab.; Santes, Virgínia, mr.

Festa Major: a Fortià i Rabós d'Empordà.

8. Dimecres

Fèria. *Blanc.* Lectures: 1 Joan 4,7-10 / Salm 71 / Marc 6,34-44

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Apol·linar, b.; Severí, ab.; Pere Tomàs, b.; Santes, Gúdula, vg.

9. Dijous

Fèria. *Blanc.* Lectures: 1 Joan 4,11-18 / Salm 71 / Marc 6,45-52. Si es vol: *Sant Eulogi de Còrdova (MLI), Vermell.*

ALTRES CELEBRACIONS: Julià i Basilissa, mrs.; Andreu Cosini, b.; Santes, Marciana, vg. i mr.

10. Divendres

Fèria. *Blanc.* Lectures: 1 Joan 4,19-5,4 / Salm 71 / Lluc 4,14-22a

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Agató, p.; Pere Ursèol, monjo; beat Gregori X, p.

11. Dissabte

Fèria. *Blanc.* Lectures: 1 Joan 5,5-13 / Salm 147 / Lluc 5,12-16

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Higini, p. i mr.; Salvi, b. i mr.; beats Gonçal d'Amarante i Bernat Scammacca, rel.; Santes, Hortènsia, vg.

Lectures bíbliques

II Diumenge després
de Nadal

Lectura primera 24,1-4.12-16

*La saviesa de Déu habita en el poble que ell
ha escollit*

Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira:

La saviesa, s'elogia ella mateixa, es gloria enmig del seu poble, parla en la reunió del poble de l'Altíssim, es gloria davant dels seus estols, dient: «El Senyor de l'univers em donà una ordre, el qui em va crear i m'assenyala on plantaré la meva tenda em digué: "Acampa entre els fills de Jacob, fes d'Israel la teva heretat." M'ha creat abans del temps, des del principi, i mai més no deixaré d'existir. Li dono culte davant d'ell al temple sant. Així m'he establert a Sió, m'ha fet trobar repòs a la ciutat que ell i jo estimem, exerceixo el meu poder a Jerusalem. He tret brotada en un poble ple de glòria, en la possessió del Senyor, en la seva heretat.»

Salm responsorial 147

Glorifica el Senyor, Jerusalem,
Sió, canta lloances al teu Déu,
que assegura les teves portes
i beneeix dintre teu els teus fills.

*R. El qui és la Paraula es va fer home
i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.*

Manté la pau al teu territori
i et sacia amb la flor del blat.
Envia ordres a la terra,
i la seva paraula corre de pressa, no es detura. **R.**

Anuncia les seves paraules als fills de Jacob,
als fills d'Israel, els seus decrets i decisions.
No ha obrat així amb cap altre poble,
no els ha fet conèixer les seves decisions. **R.**

Lectura segona 1,3-6.15-18

*Déu ens ha destinat a ser fills seus per
Jesucrist*

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt del cel. Ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dóna lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat.

Per això, ara que he sentit parlar de la fe que teniu en Jesús, el Senyor, i del vostre amor per tots els fidels, jo no em canso de donar gràcies per vosaltres, i us recordo en les meves pregàries, demanant al Déu de nostre Senyor Jesucrist, el Pare gloriós, que us concedeixi els dons espirituals d'una comprensió profunda i de la seva relevació, perquè conegueu de veritat qui és ell; li demano també que il·lumini la mirada interior del vostre cor perquè conegueu a quina esperança ens ha cridat, quines riqueses de glòria us té reservades l'heretat que ell us dóna entre els sants.

Al·leluia 1Tm 3,16

*Glòria a vós, oh Crist, proclamat a tots els pobles;
glòria a vós, oh Crist, cregut en el món.*

Evangeli Jn 1,1-18

*El qui és la Paraula es va fer home
i plantà entre nosaltres el seu tabernacle*

Lectura de l'evangeli segons sant Joan:

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la.

Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni.

Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes.

Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descendència de sang, ni per voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat.

Donant testimoni d'ell, Joan cridava: «És aquell de qui jo deia: El qui ve després de mi m'ha passat davant, perquè, abans que jo, ell ja existia.» De l'abundància de la seva plenitud tots nosaltres hem rebut gràcia sobre gràcia. Perquè la Llei, Déu la donà per Moisès, però la gràcia i la veritat ens ha vingut per Jesucrist.

Déu, ningú no l'ha vist mai; Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat.

Any 2003, sota el signe de Pius X i Joan XXIII

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

Fa un segle, sant Pius X

Per camins imprevisos, el cardenal Sarto, patriarca de Venècia, esdevingué successor immediat de Lleó XIII, successor finalment de Pere i Pau per l'Església de Roma en la comunió de les Esglésies. Això va succeir l'any 1903. Amb el papa Pius X arribava un bisbe que havia fet una llarga experiència pastoral en diverses diòcesis, amb missions variades. Les seves intervencions durant el seu pontificat, acabat tot just al començament de la primera guerra europea —1914— portaren el segell d'una preocupació intensa per la intensificació de la vida cristiana, i han marcat l'Església del segle xx d'una manera decisiva.

La primera d'aquestes intervencions té data del 22 de novembre del 1903, i està dedicada a la música en l'Església. És el *motu proprio Inter sollicitudines* («Enmig de les preocupacions»). La tesi fonamental d'aquest document és la purificació de la música i del cant en les esglésies, i el suport decidit al cant gregorià. El punt de partida d'aquesta deci-

sió pontificia està indicada en el mateix document: «La participació activa dels fidels en els sants misteris és la font primera i indispensable de la vida cristiana.» La importància d'aquesta afirmació la podem valorar a un segle de distància, quan la trobem inserida en la Constitució *Sacrosanctum concilium* per justificar la necessitat d'una reforma litúrgica que faciliti aquesta participació.

La memòria del centenari de sant Pius X, en aquest any 2003, ens donarà ocasió de revisar no poques coses de les més bàsiques de la vida cristiana: les celebracions litúrgiques, la participació eucarística, la catequesi infantil, l'atenció al magisteri de l'Església i a la disciplina canònica, etc. Serà una bona oportunitat per il·luminar el present amb el passat, i d'aquesta manera mirar el futur amb confiança.

Fa quaranta anys, «Pacem in terris»

Un altre Papa, el beat Joan XXIII, adquireix un nou protagonisme en aquest

any. El dijous sant del 1963 firmava solemnement l'encíclica *Pacem in terris*, document destinat a comptar entre els més rellevants del Magisteri en tots els àmbits de la societat.

Sota el signe d'aquest aniversari hem començat precisament l'any 2003. El papa Joan Pau II ha dedicat enguany el missatge anual de la Jornada de la Pau, el dia 1 de gener, a l'aniversari de l'encíclica, recordant-ne els punts fonamentals, i subratllant l'actualitat perenne dels seus principis.

És impressionant l'evocació que fa Joan Pau II de la situació conflictiva que fou el context de *Pacem in terris*, i de l'acolliment internacional que aquelles paraules profètiques tingueren. Tot d'una establím un pont entre el passat i el present, per adonar-nos que els temps passats no foren pas millors que els nostres.

Llegint la síntesi de la doctrina de Joan XXIII que ens proposa Joan Pau II, veiem que els quatre pilars de la pau que *Pacem in terris* va establir com a absolutament necessaris continuen essent les

condicions d'una pau veritable. Els pilars, recordem-ho, són la veritat i la justícia, la llibertat i l'amor. Quatre elements que troben la seva font última i plena en el do de Déu, i que només podran arribar a la seva plena realització en el Regne de Déu. Els homes cal que reconeguem aquests valors, i maldar per realitzar-los en la nostra tasca temporal. Els cristians ho fem creient que és la força de l'Esperit la que actua en nosaltres i en qualsevol persona quan treballa perquè aquests quatre elements siguin motor per la pau a la terra.

Com en el cas de sant Pius X, també la commemoració de *Pacem in terris*, i de Joan XXIII, que la va donar a l'Església, ens induiran durant aquest any a examinar el veritable sentit de la pau —massa vegades extrapolada de les seves condicions essencials— i, alhora, a donar-nos que l'educació per la pau —finalitat que Pau VI va donar a la Jornada del dia 1 de gener— no es fa amb simplisme i vaguetats, sinó amb el treball seriós i compromès en les quatre dimensions assenyalades per Joan XXIII.

Per Eduard Brufau

El sant de la setmana

- Va néixer al castell de Penyafort, prop de Vilafranca del Penedès, cap al 1180
- Tercer general de l'orde de predicadors, mestre en ciències jurídiques i canonge de la seu barcelonina
- Va redactar les constitucions per a l'orde de la Mercè i va organitzar totes les lleis canòniques de l'Església
- Per la seva santedat i saviesa es va guanyar la confiança de rics i pobres
- Va morir el 1275 a Barcelona

Ramon de Penyafort, després d'estudiar lleis a la prestigiosa universitat de Bolonya, torna a Barcelona el 1223 i immediatament entra a l'orde dels dominics. En la quietud del convent de Santa Caterina el nostre sant pot estudiar i escriure amb tranquil·litat. És ara que gràcies als seus coneixements jurídics i al seu propi criteri i honestat comença a ser conegut com a home savi. Se li encarrega la redacció de les constitucions del nou orde mecedari, i també és consultat pel mateix rei Jaume I per diverses qüestions, sobretot pel que fa a les campanyes per a la conquesta de Mallorca i València. En absència d'alts càrrecs pren decisions importants per tal de reconduir i millorar les diverses diòcesis catalanes. Assabentat de tota aquesta activitat, el 1230 el papa Gregori IX el crida al seu costat com a confessor particular. Un cop a Roma el Pontífex li

Sant Ramon de Penyafort

mana ni més ni menys que reculli i ordeni totes les lleis canòniques de l'Església catòlica, que llavors estaven disperses i feien de mal aplicar. Sant Ramon de Penyafort tindrà enllestit el recull, les *Decretals*, en tres anys, que es faran servir fins a l'aparició del Codi de Dret Canònic, ja al segle xx.

Després d'aquesta tasca esgotadora sant Ramon torna al convent de Barcelona per dur una vida més contemplativa, però al cap de dos anys, el 1238, és nomenat general dels dominics, càrrec que desenvoluparà molt eficaçment però que abandonarà el 1240. Sant Ramon de Penyafort també va maldar durant anys per establir un diàleg amb musulmans i jueus per tal de convèncer-los de la veritat de la doctrina cristiana. En aquesta tasca va coincidir amb la intenció del beat Ramon Llull, i com ell, va fundar escoles d'àrab i hebreu.

Barcelona acull «Germinabit»

La mostra es pot visitar a la Pia Almoïna fins al 26 de gener

«Germinabit» ja és a Barcelona. Després d'haver estat a Roma, Tarragona, Solsona i Tortosa arriba ara a la Ciutat Comtal per oferir als barcelonins una mostra molt completa de l'expressió religiosa en llengua catalana al segle xx. En un temps on la religió

rep el menyspreu d'una societat que fins i tot vol oblidar les seves arrels cristianes, aquesta exposició és un testimoni ben eloqüent del que el cristianisme ha representat i encara representa a la societat catalana.

Fotos: Ruben Moreno

El cardenal Ricard M. Carles i el president Jordi Pujol van visitar atents l'exposició.

El dimecres 11 de desembre, a les vuit del vespre, a la catedral i a la Pia Almoïna va tenir lloc l'acte de la inauguració a la diòcesi de Barcelona de l'exposició *Germinabit: l'expressió religiosa en llengua catalana al segle xx*.

La primera part de l'acte va celebrar-se al cor de la catedral de Barcelona. Van ocupar la presidència el cardenal Ricard M. Carles, la consellera de Justícia i Interior de la Generalitat, Núria de Gispert; i el director de l'Arxiu Diocesà, Dr. Josep

M. Martí Bonet.

Tot seguit, a la Pia Almoïna, es va celebrar pròpiament l'acte de la inauguració, al qual va assistir el president de la Generalitat Jordi Pujol. També hi va assistir el secretari de Presidència de la Generalitat, Carles Duarte; Mons. Josep Àngel Sáiz, bisbe auxiliar i moderador de la Cúria; el P. Ramon Ribera, prior de Montserrat, que representava el P. Abat; el secretari de la Secretaria per a les Relacions amb les religions, Sr. Ignasi García Clavel; els coautors del *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, Sr. Albert Manent i Mn. Joan Galtés; el comissari de l'exposició, Jordi Albertí; molts dels membres del capítol de la catedral; els vicaris episcopals, Mn. Francesc Pardo i Mn. Joan Galtés; i un bon grup de delegats i delegades diocesans i els bibliotecaris de les quatre biblioteques que promouen l'exposició: Biblioteca Episcopal, Biblioteca del monestir de Montserrat, Biblioteca Balmes i Biblioteca del Centre Borja (jesuïtes), de Sant Cugat del Vallès.

PARLAMENTS

El Dr. Martí Bonet va obrir l'acte donant la benvinguda a tots els assistents, que omplien el cor de la catedral, i va dir que era per

a ell una gran satisfacció poder inaugurar l'exposició *Germinabit* a Barcelona, després d'haver estat presentada primer a Roma i després a Tarragona, a Solsona i darrerament a Tortosa. Va dir que l'acte tindria dues parts: una primera a la catedral, amb els parlaments i una part musi-

cal, i una segona part a l'edifici de la Pia Almoïna.

Va parlar a continuació la consellera de Justícia i d'Interior, que va glossar el títol de l'exposició i va explicar que era una iniciativa vinculada a la publicació del *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya* —publicat amb motiu de la celebració del Concili Provincial Tarraconense de l'any 1995. La mostra va ser inaugurada a Roma el dia 1 de setembre de 2001 pel president Jordi Pujol i pel cardenal Ricard M. Carles.

Tot seguit va explicar també la relació existent entre l'Església catòlica i Catalunya, tot dient que «Catalunya com a poble no existiria sense l'aportació cabdal del cristianisme i de l'Església». En aquest sentit, va recordar les paraules que Jordi Pujol havia dit sobre aquesta vinculació entre el cristianisme i Catalunya a Roma, amb motiu de la inauguració de l'exposició, i recentment a Barcelona, amb motiu de la celebració de la Convenció dels Cristians per Europa (dies 6, 7 i 8 de desembre).

A continuació va dir que el segle xx es va iniciar amb la Renaixença i va acabar amb la restauració de la Generalitat i de l'Estatut d'autonomia. Va fer esment de grans figures que van viure la seva fe i el seu servei a Catalunya, com Torras i Bages, Vidal i Barraquer i Carrasco i Formiguera. Tanmateix, va afegir que l'exposició volia mostrar el treball diari de molts cristians anònims, homes i dones. Núria de Gispert va citar unes paraules del Sant Pare Joan

A Barcelona, l'expressió religiosa en llengua catalana al segle xx ha estat molt prolífica.

Cicle de conferències

Amb col·laboració de la Fundació Joan Maragall
Lloc: Auditori. Fundació Joan Maragall,
c/ València 244, 2a planta
Hora: 19.30 h

DIA 8 DE GENER DE 2003

Literatura catalana i expressió religiosa
Conferenciant: Joan Triadú
Presentador: Albert Manent

DIA 13 DE GENER DE 2003

L'art com a expressió religiosa al s. xx a Catalunya
Conferenciant: Francesc Fontbona
Presentador: Josep M. Martí i Bonet

DIA 21 DE GENER DE 2003

El pensament religiós a Catalunya al s. xx
Conferenciant: Josep M. Rovira i Belloso
Presentador: Antoni Matabosch

La mostra «Germinabit, l'expressió religiosa en llengua catalana al segle xx» conté peces de gran valor.

Pau II: «La cultura de cada nació s'expressa sobretot en la seva llengua.» «Qui contempli aquesta exposició —va afegir com a conclusió— s'acostarà al cor de Catalunya, acostant-se a les Homilies d'Organyà, el *Llibre Vermell* de Montserrat i a la figura de Pau Casals.»

PARAULES DEL CARDENAL CARLES

«Em plau molt donar la benvinguda, com a arquebisbe de Barcelona, a l'exposició *Germinabit*. És un motiu de joia acollir aquesta exposició al cap i casal de Catalunya. L'exposició dóna a conèixer la vitalitat de l'Església catòlica a Catalunya al llarg del segle xx. Ara hem entrat ja en un nou segle. I aquesta exposició ens invita a treballar a fi que el cristianisme a casa nostra pugui continuar donant mostres de vitalitat, malgrat que hi ha vents que po-

drien treure vitalitat a les seves arrels, però hem de mirar de fer que aquests arrels no es morin, sinó que continuïn aportant vitalitat», va recordar el cardenal Ricard M. Carles.

Després de comentar el títol de *Germinabit* fent esment del seu ús en la missa de la Mare de Déu de Montserrat, va continuar dient: «El record de la vitalitat del segle ja acabat ens porta així a donar gràcies a Déu, plens de joia. I ens porta també a sentir-nos continuadors d'aquesta fecunditat i compromesos a donar-li continuïtat en el nou segle, esperant que després vindrà una nova generació de cristians que continuaran aquesta tasca. D'aquesta manera, l'exposició que avui obrim a Barcelona farà realment honor al seu nom i *germinarà* en nous fruits que puguin respondre a les necessitats dels nous cristians.»

«Em sembla —va afegir— que, per la gràcia de Déu, podem estar ben convençuts que la vitalitat de les arrels de l'arbre del cristianisme a casa nostra no estan mortes, sinó que encara poden comunicar una nova saba capaç de donar nous fruits. Benvinguda sigui, doncs, aquesta exposició, que és record del passat immediat, però sobretot compromís i esperança davant del futur.»

INTERPRETACIONS MUSICALS

En una segona part es van fer unes interpretacions musicals. En primer lloc, Mn. Domènec Cols, organista de la catedral, va interpretar a l'orgue tres peces: *Rosa Mística*, de Johannes Brahms, *Maria Serventa* i *Esclat festiu* (variacions sobre *El cant dels ocells*), totes dues del mateix Mn. Cols.

Cicle de concerts

DIA 10 DE GENER DE 2003

Cap al cel amb els instruments de corda i de vent

Orquestra de Cambra Vila de Gràcia
Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona
Lloc: Església de Jesús, c/ Gràcia 4
Hora: 21.00 h

DIA 17 DE GENER DE 2003

Cap al cel amb veu poètica i al so de l'arpa

Núria Martínez i Fèlix Pons, recitadors
Ariadna Savall, arpa i veu
Lloc: Església de Sant Gregori
Taumaturg, plaça de Sant Gregori
Taumaturg.
Hora: 21.00 h

DIA 24 DE GENER DE 2003

Cap al cel amb el cant polifònic

Coral Sant Jordi.
Lloc: Església de Santa Maria del Mar
Hora: 21.00 h

Després, el Quartet de corda Catalònia va interpretar *Nocturn*, d'Eduard Toldrà; *Simfonia del Sant Sepulcre*, de Vivaldi; i *El cant dels ocells*, popular catalana.

Seguidament tots els assistents es van traslladar a l'edifici de la Pia Almoïna. Allà es va visitar l'exposició, que va quedar inaugurada oficialment.

Paral·lelament a l'exposició, que romandrà oberta amb entrada lliure fins al diumenge 26 de gener, s'ha organitzat un cicle de conferències i de concerts, també gratuïts. (C.C.)

Retaule Major de la Seu Vella de Lleida (360-1362).

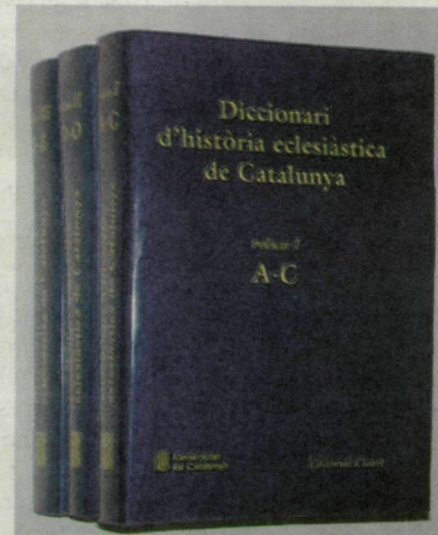

Recreació de la Mare de Déu de Montserrat de Josep Llimona (1922).

Algunes peces estrella de l'exposició

Una de les casulles de l'exposició.

«Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya.»

Estendard del Cercle Catòlic de Gràcia (1905).

Urgell

diòcesis

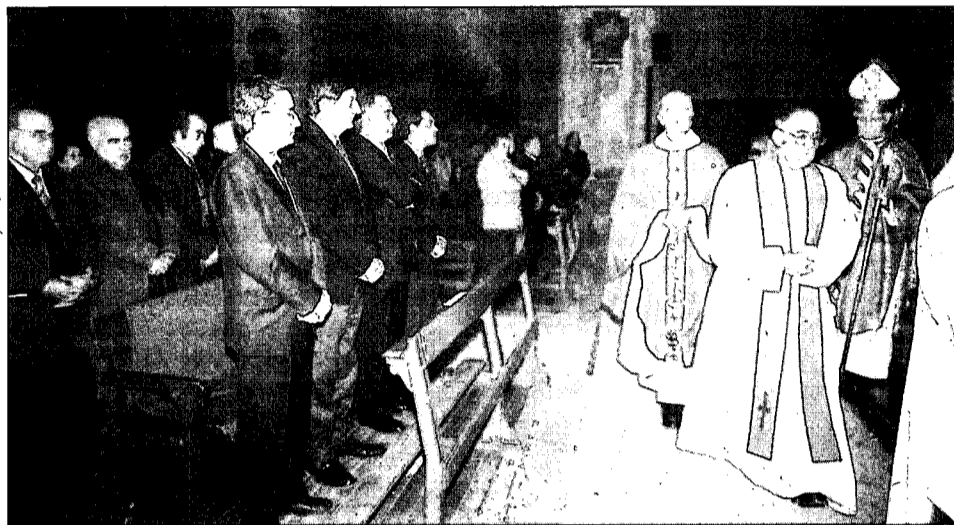
Puigcerdà homenatja Mn. Joan Domènech

■ El prevere de la Cerdanya va dedicar la seva vida a lluitar en la defensa dels perseguits pels règims totalitaris

PUIGCERDÀ.— La parròquia de Santa Maria i l'Ajuntament de Puigcerdà van oferir els dies 13 i 15 de desembre un homenatge pòstum al prevere Joan Domènech (1902-1984), home de caràcter i capellà singular. Durant 19 anys Joan Domènech va servir la parròquia de Puigcerdà, com a vicari del 1927 al 1936, i com a rector del 1939 al 1949. Va acollir i ajudar els perseguits durant la guerra civil espanyola i les víctimes que fugien del nazisme. En el marc d'aquest homenatge s'ha inaugurat també un carrer a la ciutat amb el nom de Joan Domènech.

Els actes de l'homenatge a Mn. Joan Domènech han volgut ser un reconeixement al coratge d'aquest capellà emblemàtic en l'any del centenari del seu naixement. Per començar, el dia 13 de desembre, al Museu Cerdà de Puigcerdà, Josep Clarà, professor de la Universitat de Girona, va presentar el seu llibre *Amb el bé vencer el mal: la guerra secreta de mossèn Joan Domènech a la Cerdanya*. Va assistir a l'acte el bisbe coadjutor d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives.

El dia 15 de desembre, després de l'acte cívic al Museu Cerdà, amb una exposició de fotografies i documents de Mn. Joan, es va celebrar una missa pontifical solemne a l'església parroquial, presidida

Ningú no es va voler perdre els actes d'homenatge a Mn. Joan Domènech.

pel bisbe Martí Alanís i concelebrada pel bisbe de Perpinyà. També van assistir-hi els sacerdots de la comarca i representants de tots els estaments polítics. Va cantar-hi el cor de la Capella Santa Maria. Un dinar festiu va tancar l'emotiu homenatge.

Mn. Joan Domènech ha estat un prevere exemplar a la diòcesi d'Urgell per la seva tasca d'atenció caritativa a les víctimes de les guerres. Refugiat a Perpinyà (1936), va acollir els sacerdots que fugien de la persecució durant la guerra civil espanyola. A Suïssa (1937) va col·laborar amb la Creu Roja per ajudar els sacerdots i religiosos empresonats a Espanya. Reincorporat al servei pastoral a Puigcerdà (1939), va ajudar els fugitius i perseguits pel nazisme. Per tota

aquesta gran tasca humanitària, lloada per molta gent, li van ser concedides la Medalla de la Resistència (Tolosa, 1948), un diploma pels seus serveis a favor de la causa de la llibertat signat per la Direcció dels Serveis Estratègics Americans, i la Creu de Cavaller de la Legió d'Honor de França (1953).

Molts recorden encara avui Mn. Joan com un home pietós, lliure, d'admirable eloqüència, amic dels pobres i particularment dels seminaristes. Impactava la seva imatge davant del Santíssim, hores i hores. A Organyà, on va ser destinat arran de les

pressions del règim franquista, va capgirar les normes socials. La seva preferència eren els pobres, i quan havia de denunciar les injustícies ho feia coratjosament, si calia, des de la trona. Això li va valer en alguna ocasió fins i tot les agressions físiques a la seva pròpia església per persones vinculades a la Gestapo. Finalment va marxar a Santo Domingo amb l'Obra de Cooperació Sacerdotal Hispanoamericana, on va treballar en una missió fins al final de la seva vida sacerdotal. Va morir a Lleida, on es va retirar als 81 anys, l'11 de desembre del 1984.

Antoni Mirabet
Fotos: Emili Giménez

GIRONA

Escola de Pregària segons les missions populars

GIRONA.— La celebració penitencial del dijous 19 de desembre va clausurar l'Escola de Pregària que durant l'Advent es va proposar des del Centre Claret de Girona. La novetat d'aquesta experiència és que el punt de partida era el context fort de dinamisme i evangelització de les missions populars renovades. Segons Ricard

Costa-Jussà, superior de la comunitat del Cor de Maria, «com que no tothom pot abastar-ho tot, es van extraire elements, i és així com van sorgir els temes». Aquesta fragmentació de les missions és una experiència que fan des d'aquest curs les comunitats claretianes.

El criteri de les vigílies de pregària ha

estat que fossin fonamentals i que estructurassin el sentit i les formes de l'oració en l'àmbit personal i comunitari. El primer dia, el 25 d'octubre, el pare Josep Bonaventura va donar el sentit de la pregària. El divendres següent, va presentar l'oració com «font de vida enmig del món amb conflictes». En la tercera sessió el pare Josep Vilarrúbias va introduir la *lectio divina*, i la setmana següent es va centrar en la contemplació de les icones, especialment en la Mare de Déu de la Misericòrdia de Vladimir. L'última sessió va ser la pregària a través del cant, la música i la dansa, dirigida per Pau Tarruell.

Mn. Costa-Jussà assegura que «l'àmbit cristià no s'entén sense pregària, tot i que una altra cosa sigui la forma que li donem. Per això hi ha petits gestos quotidians que es poden transformar en autèntiques pregàries amb la sinceritat del cor». Precisament és en el cor on el superior dels claretians situa el fruit d'aquestes vigílies, tot i que la valoració externa ja és positiva amb una mitjana de 50 persones per sessió. L'experiència de cursos oberts va començar l'any passat amb una sèrie de conferències sobre el Nou Testament. (G.F.)

Publicat l'Episcopologi d'Urgell

LA SEU D'URGELL.— La Societat Cultural Urgel·litana acaba de publicar l'«Episcopologi de l'Església d'Urgell», obra que han preparat Cebrià Bàraut, Jesús Castells, Benigne Marquès i Enric Moliné. La publicació comprèn 150 pàgines de text i 32 il·lustracions amb fotografies de set pergamins, cinc documents, dos escuts heràldics, vuit temes funeraris i una imatge de nou retrats de bisbes. L'obra ha estat impresa per Arts Gràfiques Bobalà, de Lleida, i editada amb la col·laboració de la Fundació Notari Marc Vila d'Andorra.

La publicació conté dades de 92 bisbes d'Urgell, des de sant Just (531-546) fins a Martí Alanís (1971): biografies, documents, fets pastorals més rellevants, etc. L'obra acaba amb cinc apèndixs: bisbe Vives, episcopologi de Gerri de la Sal, durada dels pontificats, els bisbes considerats sants i els auxiliars més antics. Hi ha un ampli complement d'índexs: cronològic, alfabètic, onomàstic i analític.

L'obra és elemental per conèixer la història de l'Església d'Urgell i constitueix una font de documentació per a la història de l'Església de Catalunya i una referència per a la història general de l'Església. (A.M.)

CURSOS DE BALMESIANA

FILOSOFIA: La distinció i la seva influència en la metafísica creatural

Dr. Joan Martínez Porcell, de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

els dilluns de 19.00 a 20.30 hores, del 13 de gener al 17 de març

TEOLOGIA: Curs fonamental sobre la fe catòlica: de la Trinitat a la Trinitat

Dr. Joan Antoni Mateo, de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona

els dijous de 18.30 a 19.30 hores, del 16 de gener al 12 de juny

Balmesiana, Duran i Bas 9, Barcelona
Tel. 933 026 840 - secretaria@balmesiana.org

Tortosa

Visita pastoral a Sant Carles de la Ràpita

SANT CARLES DE LA RÀPITA.— Del 24 de novembre al 4 de desembre va tenir lloc la visita pastoral de Mons. Xavier Salinas a les dues parròquies d'aquesta ciutat de la comarca del Montsià, la Santíssima Trinitat i Sant Josep Obrer. Els actes propis de la trobada van tenir el caire d'un encontre molt cordial i realista que obre amb esperança el treball del futur.

Sant Carles de la Ràpita forma part de l'arxiprestat d'Amposta. Té una població d'11.000 habitants aproximadament, i als mesos d'estiu i temps de vacances incrementa en gran nombre la seva població. És una població abocada al mar i al delta és turística, pesquera i agrícola, amb gran empenta socialment i cultural.

Els actes de la visita pastoral van ser els específics per a cada parròquia, i després una sèrie d'actes interparroquials. Tant els rectors com els fidels van quedar molts satisfets, segons explica Mn. Vicent Mestre Bellés, rector de la Santíssima Trinitat: «Podem destacar la facilitat del senyor bisbe per connectar amb la gent. Ho agraeixen de veritat. El veuen molt proper a ells i els infon confiança. He de destacar el seu "bon fer" en la visita als malalts. Molt bé! Resten tots molt contents.» Mn. Carlos París Escura, rector de Sant Josep Obrer, comparteix també aquesta opinió: «Ha estat una visita molt cordial de part del senyor bisbe, tant pel que fa a la gent com pel que fa als sacerdots. També amb una visió i comprensió molt clara per part del pastor diocesà, de la realitat eclesial a Sant Carles de la Ràpita.»

El treball de futur, després de la visita pastoral, passa per una pastoral interparroquial ferma, salvant la identitat i l'autonomia de cada parròquia. Caldria pensar en un Consell de Pastoral Interparroquial, perquè de fet, ja ara es treballa a nivell de tota la població, Càritas, Joventut i Mans Unides. També caldrà racionalitzar les celebracions de les misses, procurant que no coincideixin a la mateixa hora a les dues parròquies.

També cal dir que, fora ja dels actes de la visita pastoral, es van celebrar els 25 anys del treball pastoral de Mn. Joan-Baptista Ochando Nebot a la parròquia de la Trinitat. La celebració es va fer el diumenge 8 de desembre. Va consistir en una celebració eucarística presidida per ell mateix i concelebrada pels sacerdots de la Ràpita i altres vinculats a ell. Les ofrenes de la missa van ser relacionades i portades per aquelles realitats pastorals que ell ha portat més directament: Càritas, grups juvenils i matrimonis. La celebració va continuar després amb un dinar amb la participació de 170 persones.

Mn. Ochando ha portat també des del 1980 fins ara el servei ministerial de la parròquia del Poble Nou del Delta, un total 22 anys. El comiat d'aquest servei es va fer el dissabte 23 de novembre en la missa estacional de la visita pastoral del bisbe a aquesta parròquia. El nou rector de la parròquia del Poble Nou del Delta serà Mn. Carlos París Escura, rector de la de Sant Josep Obrer de Sant Carles de la Ràpita. (R.C.)

El grup de pessebristes durant la seva elaboració.

Pessebre presentat en una maqueta de la catedral

CAMPREDÓ/TORTOSA.— El diumenge 22 de desembre es va inaugurar el Pessebre Monumental a la parròquia Sant Joan Baptista de Campredó. Aquesta edició presenta com a novetat la façana principal totalment acabada segons el primer plànol de l'arquitecte basc Martin de Abaria (1625). Val a dir que l'àmbit de fons de les deu escenes del naixement i infància de Jesús serà la seu de Tortosa idealment construïda. Mai no serà realitat. L'any passat només reflectia el que ara es veu des del segle XVIII.

Els visitants seguiran les deu escenes escoltant un disc compacte en línia audiovisual. Tot plegat, convergeix: història, actualitat i missatge evangèlic. Ara, a més, hi han posat cases a redós de la catedral.

La maqueta en guix pintat pot ser traspasada a una institució amb interès cultural o artístic.

Les visites es poden fer diumenges i festius, de 17.30 a 20.00 fins al 12 de gener. Per a visites concertades cal trucar a la parròquia: tel. 977 597 348. (J.B.B.)

La ràdio amable

Freqüències

- 106.6 Barcelona
- 93.7 Catalunya central
- 103.4 Girona
- 105.0 La Seu d'Urgell
- 107.5 Andorra

www.radioestel.com

Lleida

«A l'entorn de la Seu Vella», nou llibre de Mn. Ramiro Viola

■ L'arxiver diocesà l'edita com a record dels seus 50 anys de sacerdoci

LLEIDA.— L'arxiver diocesà de Lleida, Mn. Ramiro Viola, ha publicat un singular llibre que porta com a títol «A l'entorn de la Seu Vella de Lleida», que pretén ser alhora que un estudi històric de la que va ser antiga catedral dels lleidatans, un record dels seus 50 anys de sacerdoci.

L'originalitat de l'obra s'escau en la seva curta edició, molt reduïda, doncs ha estat voluntat de l'autor que només arribi un exemplar del llibre a tots els seus companys d'ordenació. Aquesta va tenir lloc el 31 de maig de 1952, en el decurs del Congrés Eucarístic Internacional celebrat a Barcelona. Aquest és el motiu pel qual a la primera pàgina de l'obra apareix una fotografia de l'autor amb la resta de companys ordenats amb ell a Barcelona i l'actual bisbe de la diòcesi de Lleida Mons. Francesc Xavier Ciuraneta. La imatge va ser presa el 18 de maig d'aquest any a Lleida, amb motiu de la celebració de les noces d'or sacerdotals: «Aquest treball vol ser una memòria agraïda, a més d'un record per a tots aquells que durant aquests 50 anys hem compartit sacerdoci i a tots els qui continuaran aquest compartir. També vull fer memòria des de la pau, la virtut, la polèmica i la contradicció, de la donació personal i total al bisbat de Lleida, del bisbe Mons. Aureli del Pino Gómez», explica Mn. Viola.

A la portada del llibre apareix una fotografia de la imatge del popular sant Jaume dels Fanalets, que, segons l'autor, té com a simbolisme el fet que, segons la tradició, va ser l'apòstol sant Jaume qui va portar a Lleida la Bona Nova de l'Evangeli. Quant a la portada, l'autor ha triat una fotografia de la imatge de la Immaculada que presidia l'altar del Seminari de Lleida, avui a la capella de la Casa Sacerdotal.

En les seves 109 pàgines el nou llibre de l'arxiver diocesà ens aporta un seguit de notícies històriques, algunes d'elles inèdites, de la història i la vivència de fe de la Seu Vella lleidatana, des de la col·locació de la seva primera pedra el 22 de juliol del 1203 fins als nostres dies, passant per la seva reconversió en caserna, a partir del 1707.

Portada del llibre amb la imatge de Sant Jaume dels Fanalets.

L'autor fa especial referència en les pàgines del llibre al paper que han tingut els bisbes de Lleida en el seu devenir històric. Mn. Viola recorda sobretot al bisbe Aureli del Pino, que ell anomena «el bisbe de la recuperació de la Seu Vella».

El llibre aporta també diversa documentació sobre el naixement, l'any 1972, i primeres actuacions de l'Associació Amics de la Seu Vella, de la qual Mn. Viola en va ser membre fundador.

A tot això cal afegir un recull d'imatges antigues referents a la Seu Vella i a molts records personals de l'autor i de tots aquells als quals els hi ha dedicat. En destaca la foto de grup d'una tanda d'exercicis espirituals per a sacerdots feta als claustres de la Seu Vella, o la imatge dels seminaristes

Autor de diversos llibres i del mapa de la diòcesi

Mossèn Ramiro Viola va néixer al poble d'Algerrí l'any 1923 i va ser ordenat prevere l'any 1952. Va ser professor d'Història al Col·legi Episcopal, del qual va ser el seu primer director l'any 1958. Va ser alhora professor d'Història al Seminari diocesà.

És autor de diversos llibres d'història eclesiàstica amb títols com *Els antonians a Lleida*, *Història del Seminari de Lleida* o els dos volums dedicats al pare Francesc Palau i a la història de la fundació de les Carmelites Missioneres Teresianes, així com un volum autobiogràfic titulat *Memòries de planes viscudes*. L'any 2000 publica *Una Església en tensió. Lleida s. XIX*, que inclou unes magnífiques biografies del beat P. Francesc Palau i de santa Teresa Jornet, oncle i neboda, i figures cabdals de la història de l'Església a Lleida.

De totes les seves obres destaca, però, *El Martiri de una Iglesia*, publicat l'any 1981, on l'autor recull el testimoni i el martiri dels 271 sacerdots i religiosos assassinats durant la guerra civil a la diòcesi de Lleida, encapçalats pel bisbe màrtir Salvi Huix i pel jove lleidatà Francesc Castelló, beatificat a Roma l'11 de març de l'any 2001.

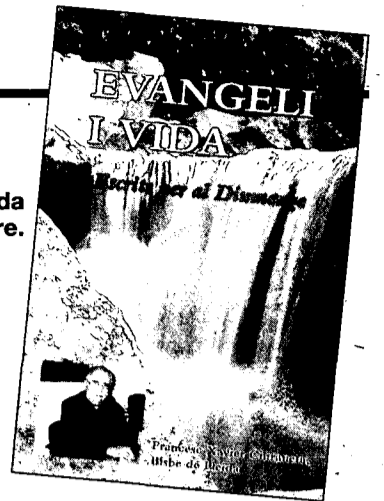
Mn. Viola és també l'autor d'un mapa dels bisbats que conformen la Tarraconense i un altre amb l'actual configuració geogràfica del bisbat de Lleida després de la segregació dels pobles de la Franja.

amb el bisbe Manuel Moll (1938-1943) i els superiors, en el claustre del Seminari Diocesà. Completa el llibre una destacada bibliografia.

Sens dubte que aquest llibre ha estat i és una singular manera de celebrar unes noces d'or al sacerdoci, tot compartint records en un llibre curull de memòria històrica i humana.

Jordi Curcó

Portada del llibre.

Recull dels «Escrits per al diumenge» de Mons. Ciuraneta

LLEIDA.— *Evangeli i vida. Escrits per al diumenge* és el títol del volum que acaba de publicar el bisbat de Lleida, en doble edició en català i castellà i que aplega, en el seves 252 pàgines, un total de 159 cartes del bisbe Francesc Xavier Ciuraneta.

El llibre, amb una atractiva portada, ofereix aplegats els escrits que el bisbe de Lleida ha publicat cada diumenge, des del 19 de desembre del 1999, tot just arribat a Lleida, fins avui i que han estat reproduïts per la premsa local i el full *Vida Parroquial*, i radiats per la cadena Cope-Lleida.

El delegat de Mitjans de Comunicació Social de la diòcesi de Lleida, Mn. Jaume Montaña, en la presentació, diu que es tracta d'un llibre que respon a una demanda de molts diocesans seguidors dels escrits del seu bisbe, «que tots els diumenges manté una relació oberta i amical amb el públic en general, a través dels seus escrits, que vol fer la relació entre *Evangeli i Vida*, facilitant el diàleg entre fe i cultura. És posar a peu de carrer l'ensenyament de l'Església i una resposta a la urgència de restar fidel a l'anunci de la Bona Nova de Jesús».

El llibre, editat amb molta cura, ofereix en el seu interior i com a encapçalament de cada recull anual dels escrits, les fotografies de les imatges dels patrons de la ciutat: sant Anastasi i la Mare de Déu de l'Acadèmia, la Verge Blanca, a més de la fotografia del jove màrtir lleidatà beat Francesc Castelló.

Tots els escrits es presenten amb un ordre cronològic, si bé s'ofereix alhora un índex per número i data, un altre d'alfabètic i un tercer de temàtic per facilitar amb escreix la lectura, segons preferències del lector. Es tracta, sens dubte, d'una iniciativa molt lloable que apropa als lleidatans els escrits del seu bisbe i que aquest ofereix amb senzillesa al seus diocesans, com una eina de creixement personal i comunitari.

El llibre es pot trobar a les llibreries i a les parròquies de la diòcesi al preu de 10 euros. Els beneficis de l'edició aniran destinats a missions. (J.C.)

«Lluvia de Rosas» s'editarà en català a partir del gener

LLEIDA.— La revista bimensual *Lluvia de Rosas*, l'òrgan de difusió de la doctrina espiritual de santa Teresina de l'Infant Jesús, s'editarà també en català a partir del gener. Fins ara només s'editava en castellà.

La revista, molt ben editada pel santuari de Santa Teresina dels pares Carmelites de Lleida, es difon a tot Catalunya, la resta

d'Espanya i diversos països europeus, així com a Hispanoamèrica i altres. La publicació compta actualment amb més de 16.000 subscripcions.

La revista ha editat en el número corresponent als mesos de novembre i desembre un calendari, enguany dedicat a la Sagrada Família de Barcelona, amb motiu de l'any Gaudí. (J.C.)

Centre d'Estudis Pastoral **CEP** de les diòcesis catalanes

el professor Joan Llopis amb el tema **Cristologia**

El Sr. Llopis farà la quarta sessió del curs de reciclatge teologicopastoral de l'apartat «On passem de...». Serà el dimecres 8 de gener a les 11 h del matí, als locals del **CEP**.

Per a més informació prog. o inscripcions podeu dirigir-vos al **CEP** (c/ Rivadeneyra, 6, 3r - Tel. 933 174 858).

Barcelona

«Tornem a Natzaret?»

■ Les Fraternitats del P. Foucauld es reuneixen per reflexionar com viuen el carisma del seu fundador

BARCELONA.— L'1 de desembre passat els membres de les Fraternitats del P. Carles de Foucauld es van reunir a la parròquia de Santa Bernardeta, al barri de Torre Baró, de Barcelona, per pregar i compartir el que viuen, tot celebrant l'aniversari de la mort del seu fundador. L'acollida per part de la comunitat parroquial de Santa Bernardeta va ser excel·lent, ja que es van implicar en la preparació i en la participació a la trobada.

A Barcelona actualment hi ha presència de nou fraternitats del P. Carles de Foucauld: Fraternitat Secular de Carles de Foucauld, Germanetes de Natzaret, Fraternitat Jesús Càritas, Fraternitat Carles de Foucauld, Germanetes de Jesús, Germans de Jesús, Sodalitat, Fraternitat de Betània i Comunitat de Jesús. Des de fa uns quants anys les fraternitats celebren el dia 1 de desembre, aniversari de la mort de Carles de Foucauld, en una parròquia diferent per així compartir diferents carismes, maneres de viure la fe i celebrar amb les diferents comunitats i grups aquesta data.

Enguany, es van organitzar dues dinàmiques diferents, una per a adults i l'altra per a infants. Per als menuts, paral·lelament als actes dels adults, l'activitat es va fer als locals de catequesi i esplai de la parròquia. Per començar, una explicació de la vida de Carles de Foucauld, implicant els nens en el relat amb preguntes i mostrant fotos, dibuixos, mapes.... Tot seguit van poder viure un berenar a l'estil tuareg, asseguts en una catifa, amb pastes àrabs. Un cop berenats van tenir lloc tot un seguit d'activitats relacionades amb l'espiritualitat del P. Carles. Van buscar un regal en el desert, que eren unes espelmes amagades en els racons de la sala; van escoltar el «silenci del desert», van il·luminar la nit amb les espelmes tot entenent que Jesús és la llum que il·lumina les nostres vides, i fins i tot van fer manualitats: dibuixar i retallar el «cor i la creu» del P. Foucauld i enganxar-lo al pit. Finalment van escollir i pintar algunes fotocòpies de dibuixos sobre la seva vida.

El misteri de Natzaret

Els adults, per la seva banda, es van

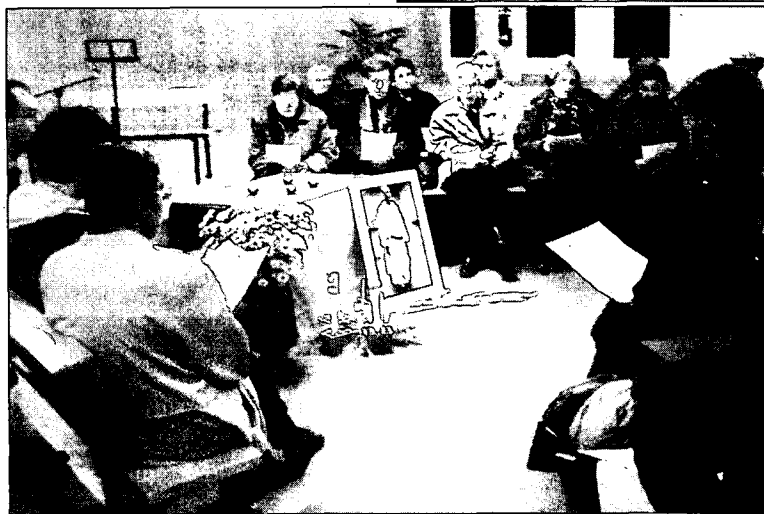
reunir dins de l'església parroquial. En primer lloc van assistir a una xerrada-reflexió sobre què significa des de la realitat particular de cadascú viure Natzaret: *Tornar a Natzaret?*, a càrrec de Ramon Tarruella, de la Fraternitat Secular Carles de Foucauld.

Es van presentar diversos punts de reflexió a l'entorn de Natzaret des de diferents perspectives, com a referència al misteri, a una forma de viure i a un estil de vida que ens parla de pobresa i ens apropa als més pobres. Finalment, la millor conclusió cal buscar-la en el P. Carles: «Mentre la meua vida respongui al que Jesús vol que sigui, la resta no importa massa.»

De fet, Natzaret no és altra cosa que descobrir la presència de Déu en la nostra vida senzilla i pobre i obrir-li el cor per escoltar la seva veu i descobrir la seva voluntat, com ho va fer Maria, com ho va fer el discret Josep i com ho va fer el mateix Jesús.

Tot seguit el treball en grups va resultar molt enriquidor per conèixer-se i compartir la pròpia experiència. A continuació, una estona llarga d'adoració, combinant silenci, textos i cançons de Taizé, per tal de crear un clima de silenci i contemplació: «Somio amb alguna cosa molt simple, de pocs membres, semblant a les comunitats més senzilles de la primera Església. Al-

Nens i adults van gaudir d'una convivència cordial i fraterna al voltant de Natzaret.

senzill (C. Foucauld, carta a l'abbé Huvelin. Jerusalem 22-10-1898)».

A l'hora prevista els nens i nenes es van afegir a la cloenda de l'adoració dels adults a l'església parroquial. Per cada pregària que feien els grups de reflexió dels grans, que expressaven el que havien compartit i reflexionat, un nen encenia una espelma i la dipositava davant de Jesús-eucaristia: «Llum que venint al món il·lumina tot home.»

La pregària d'abandonament del germà Carles va cloure aquesta estona de pregària. Tot seguit, un berenar-sopar de germanor, amb tots els presents a la trobada, va facilitar l'intercanvi personal.

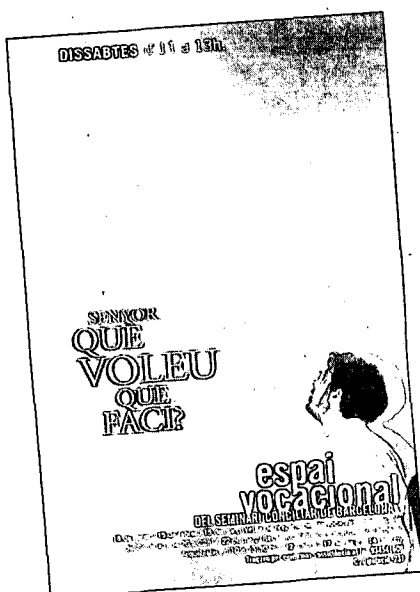
Ramon M. Giró
Comunitat de Jesús

FE D'ERRADES

En el número 1212 de *Catalunya Cristiana* vam informar sobre la trobada que la consellera d'Ensenyament Carme-Laura Gil havia tingut amb els centres concertats d'Horta-Guinardó. La informació, però, no va acabar de ser del tot precisa. La trobada es va portar a terme en realitat al districte de Sant Andreu i va ser organitzada pel col·legi La Salle-Congrés, on va tenir lloc la xerrada. Des d'aquest centre concertat es va convidar totes les escoles concertades o no del mateix districte i de districtes adjacents.

L'espai vocacional reprèn l'activitat

BARCELONA.— Amb el nou any l'espai vocacional de la diòcesi de Barcelona, dirigit per l'equip de formadors del Seminari Conciliar, reprèn la seva activitat. L'objectiu d'un espai com aquest és ajudar a tothom que ho desitgi a trobar quina és la voluntat de Déu en la seva vida. Les trobades pensades per portar a terme aquest discerniment tindran lloc al Seminari Conciliar (c/ Diputació, 231) d'11.00 a 13.00 els dissabtes següents: 18 de gener, 15 de febrer, 15 de març (vetlla de pregària per les vocacions, a la capella del Seminari; de 20.00 a 22.00), 22 de març (recés vocacional predicat pel cardenal Ricard M. Carles), 12 d'abril, 17 de maig i 14 de juny. Per confirmar l'assistència cal trucar al tel. 934 541 600. (C.C.)

MATARRANZ

Especialistes en tota mena de mobiliari religiós

- Bancs per a esglésies
- Mobles de sagristia
- Protecció total de la fusta per autoclau
- Acabat inigualable
- Projectes, fabricació i restauració
- Pressupostos sense compromís

Ctra. de Segòvia, s/n
40350 Escalona del Prado (Segòvia)
Tel. 921 570 794 - Fax 921 577 046

Treballar per una societat més justa

■ La Federació Catalana de Voluntariat Social té un camp d'actuació molt ampli

La Federació Catalana de Voluntariat Social a Tarragona (FCVS), com a la resta de Catalunya, és una federació d'entitats que, en el seu treball a favor d'una societat més justa, utilitza l'aportació de volun-

taris. El camp és molt ampli (marginació social, malalties, deficiències físiques o psíquiques, atur, tercer món...) i sempre hi ha voluntaris socials que aporten uns valors de solidaritat i gratuïtat.

La raó de la federació és el servei a les entitats federades (unes 25), però també a tota la societat, en tres aspectes: recull i estimula el desig de treballar com a voluntari en el si d'alguna entitat; el posa en contacte amb les entitats que més s'adiuen amb la seva vocació i possibilitats (tant si són federades com si no ho són), i difon per tota la societat els valors propis del voluntariat.

L'assegurança: pot passar que la persona que generosament, per altruisme, vol acompanyar un malalt, una persona amb deficiències o un infant en alguna activitat o excursió es trobi amb un accident... i una inesperada reclamació judicial. Per a una persona aïllada la situació pot esdevenir enutjosa, així com per a les entitats petites. La FCVS, en agrupar moltes entitats, pot oferir una assegurança assequible per a tothom. Santiago Camós, que és el delegat de la FCVS a Tarragona, afirma que «aquesta responsabilitat pot quedar coberta amb una prima d'aproximadament 3,61 euros l'any».

Un altre servei és col·laborar en la formació dels voluntaris. Camós manifesta que «no n'hi ha prou amb bona voluntat: el voluntari ha de saber què pot fer i què no; ha d'actuar sempre d'acord amb els tècnics. Les grans entitats tenen recursos propis per a la formació, mentre que a les petites, la formació la prepara la FCVS. Fins ara, a Tarragona s'han fet cursos d'iniciació al voluntariat i se'n prepara un de Formació de formadors. Aquest nou curs et posarà en marxa el proper mes de gener».

El coneixement mutu de les entitats de voluntariat és un altre servei. Es tracta de compartir experiències, problemes i necessitats. Fer arribar a les entitats notícia de tot allò que els pot interessar, des de projectes legislatius fins a subvencions possibles d'organismes públics o privats, o activitats que es projecten. Però la Federació és oberta a la resta d'entitats (no federades) i a tota la societat. Per això, ha estat tasca primordial d'aquesta Unitat Territorial de Tarragona intentar tenir i posar al dia una relació de totes les entitats de la demarcació, per sectors i per poblacions. Aquesta relació es

La Federació aplega entitats que treballen per un món millor.

complementa amb un fitxer de voluntaris o de possibles voluntaris.

És important el contacte amb les administracions: departaments de la Generalitat (especialment amb Benestar Social i el seu Incavol i amb Sanitat), Diputació de Tarragona, consells comarcals, ajuntaments... «de cara a l'intercanvi i actualització d'informació, i a la possibilitat de col·laborar en la creació d'entitats per solucionar problemes o necessitats concretes. Com a exemple, parlaria de sectors encara no organitzats, com els infants hospitalitzats», opina Santiago Camós.

S'ha dit que també és destinatària de la FCVS la població en general. Es tracta de transmetre els valors del voluntari: gratuïtat, responsabilitat, generositat, servei... Per això es fan conferències, xerrades i taules rodones a diversos ambients. Cal destacar la receptivitat de col·legis, instituts, així com de parròquies o associacions de veïns. Se'ls faciliten llibres, revistes o fullets, que poden ser d'utilitat. Altrament hi ha un servei específic per als joves, a fi i efecte de proporcionar material per als seus treballs escolars, en el camp dels valors.

El camp de treball

En quines poblacions o comarques es treballa? Lògicament a Tarragona (on hi ha el gruix d'entitats federades i, en general,

d'entitats de voluntariat) i a Reus. Però també n'hi ha a Tortosa. L'objectiu és estendre's a totes les comarques. El primer pas, diu Santiago Camós, «és tenir un bon coneixement de la realitat de cada zona i, a partir d'aquí, intentar una coordinació d'esforços adequada».

A quin tipus d'entitat? Hi ha de tot. Naturalment, hi ha l'entitat gran i prou coneguda com Càritas o Creu Roja (les primeres, per cert, a treballar amb voluntaris quan encara no se'n parlava), amb una gran activitat que s'estén a molts sectors.

També hi ha entitats d'objectius concrets i tan conegudes com Unicef, Mans Unides o Amnistia Internacional. I després entitats molt variades. En el sector de les malalties hi ha associacions com la de Familiars d'Alzheimer o de malalts mentals (La Muralla) i l'Associació Espanyola contra el Càncer o la Lliga Catalana contra el Càncer de les comarques de Tarragona. En el sector dels deficients psíquics, dues entitats federades: el Centre de Paràlisi Cerebral i Onada de Serveis.

Entre les entitats petites hi ha des de les més tradicionals, com les Societats de Sant Vicenç de Paül fins a d'altres de menys conegudes perquè han nascut arran de noves necessitats. Un exemple podria ser Heura, creada en relació a un problema molt concret i molt real: la situació de joves sotmesos a tutela legal que arriben a la

majoria d'edat. Cessa la tutela però els manquen família, recursos i habitatge. Necessiten ajuda.

Hi ha entitats pensades per a la infància, com un menjador infantil per a nens en risc de marginació a Reus (Moviment Coordinat de Promoció) o el Casal d'Amics de Camp Clar, que ajuda i acompanya nens d'aquest barri de Tarragona.

N'hi ha de pensades per a la gent gran, sigui com a ajuda mútua (Associació Cultural de la Tercera Edat, a Tortosa) o com a companyia i amistat oferta a residents d'una residència de gent gran (Associació de Voluntaris del Tarragonès). No hi manca una associació que vol difondre els valors (Associació Josep Vidal Llecha) o una altra que s'ocupa de gent amb problemes laborals, d'atur o de formació (Aptos). I, finalment, una altra que proporciona recursos de formació en el món de l'ensenyament i en el de les associacions de veïns (Ceradaí). Una gran varietat, doncs...

Santiago Camós manifesta que l'exposició de tot aquest ventall «es pot acabar amb una crida a la participació en el voluntariat, que si és beneficiós per a les entitats i per a la societat en general, també ho és per al voluntari: és una tasca molt gratificant, i des de la FCVS de Tarragona en som testimonis diaris i a voltes emocionats. I encara, una referència al gran repte actual de la FCVS: portar a la pràctica el Pla Estratègic 2002 a 2005, ideat per donar respostes a les noves necessitats socials, assolir més protagonisme en els processos de decisió de les polítiques públiques en matèria social, aconseguir fons de finançament més bons i més diversificats, oferir a les entitats federades serveis eficaços i promoure el voluntariat social a Catalunya».

Joan Boronat

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL
RAMBLA NOVA, 120, 2N 1A
43001 TARRAGONA
TEL. 977 212 303
PUNT INFORMATIU A
APTOS
AV. CATALUNYA, 19, BAIXOS
43002 TARRAGONA

Dóna
Suport
 al voluntariat
 a través del món
 associatiu

Fomenta la
Formació
 dels voluntaris

Facilita
Informació

incaVol

Generalitat de Catalunya
 Departament de Benestar i Família
Institut Català del Voluntariat

Més informació
012 atenció
 ciutadana

cultura

«Els Pastorets del Vendrell», un missatge de pau dins d'un món perdut

EL VENDRELL.— L'espectacle típic del Nadal per antonomàsia són *Els Pastorets*, i al Vendrell es representen des de fa més de 120 anys, ja que hi ha documentació escrita que el 1883 el mestre vendrellenc Pau Casals hi participava fent de dimoni, a més de ser coautor, juntament amb el seu pare Carles, de la música d'aquells *Pastorets*. Ara bé, ininterrompudament ens hem de remuntar fins al 1966, quan aleshores s'escenificaven *Els Pastorets Musicals del Vendrell*. La seva continuïtat, *Els Pastorets del Vendrell*, ha estat més que encertada, n'és prova l'èxit que assolixen any rere any amb gran assistència de públic provinent de diferents indrets de Catalunya i de la França.

L'obra que actualment s'escenifica al

Vendrell és *Entre el bé i el mal... el Nadal*, basada en l'obra *El primer Nadal dels pastors*, de Mn. Rossend Fontunet; si bé està adaptada per l'entitat. Consta de vint quadres; comença amb una introducció bíblica i després una primera i segona part, típica i popular dels *Pastorets*. Nosaltres en diem que són uns *Pastorets* familiars, ja que en gaudeixen tant els petits com els grans: els més menuts amb els escarafalls, corredisses i ensurts dels dimonis i els pastors; els més grans amb el missatge del Nadal, amb una tendresa i una finor que fa esborronar el més dur.

La part tècnica està formada per 100.000 w de llum, 5.000 w de so, música i cants enregistrats digitalment i també en directe, efectes amb retroprojecció, fibra òptica,

fum alt i baix, neu artificial, pirotècnia, foc, etc. Els decorats són corporis de diferents nivells i de paper típics de *Pastorets*; el vestuari està dissenyat per Oriol Grau i el teatre on es representen té una capacitat per a 700 persones, climatitzat i amb un escenari de 12 m de boca per 9 m de fons i amb el teler corresponent.

Gairebé dues-centes persones fan possible, diumenge rere diumenge, aquest Misteri del Nadal. Val la pena apropar-nos al Vendrell i gaudir unes dues hores i mitja tot presenciant *Els Pastorets del Vendrell*, altrament considerats com «els Pastorets de Catalunya». Enguany es representaran el 12, 19 i 26 de gener i el 2 i 9 de febrer, a les 17.00, al teatre La Lira.

Per a informació i reserves d'entrades: tel. 977 662 993. També es poden aconseguir a qualsevol oficina de Caixa Catalunya i al Tel-entrada: 902 101 212. Els dies de representació, a partir de les quatre de la tarda, a la taquilla del mateix teatre. *Els Pastorets del Vendrell*, per tal d'ajudar els més necessitats, des de fa més de deu anys destina el 10% de la recaptació total de la taquilla a una finalitat benèfica. Per tant,

Una escena d'«Els Pastorets del Vendrell».

els assistents, a més de gaudir d'un gran espectacle, indirectament participen en una causa noble: ajudar els més necessitats.

Josep M. Bargalló i Jané
President d'«Els Pastorets del Vendrell»

Temps de pessebres vivents

ARDÈVOL.— El pessebre vivent d'Ardèvol data del 1993, tot i que fa uns quaranta anys que ja se n'havia fet. Es realitza per tot el poble. Segons Mn. Urbici Santamaria, «es comença per un cap i es van fent giragonses, com en un laberint, fins a l'altre cap de poble». Hi ha uns 35 quadres, que es poden agrupar en dos grans blocs: els de tema bíblico-nadalenc i els de caire popular.

Quant als primers, hi ha els del preludi del naixement, l'Anunciació, la visita a Elisabet, els dubtes de sant Josep, l'edicta d'empadronament, el palau d'Herodes (un dels més espectaculars), el Naixement, els pastors, la fugida a Egipte i Jesús al temple. De caire popular, hi ha la representació d'oficis i feines antigues, com la fabricació del pa, rentadores de roba amb cendra, l'herbolari, un casament antic, com es viu el Nadal en una família pobre i en una de

benestant... També hi ha un mercat medieval amb productes del país, i el caganer, amagat en un racó d'un dels quadres, la descoberta del qual és motiu de curiositat popular.

Tot i que a Ardèvol hi viuen 110 persones, al pessebre vivent n'intervenien unes 160. Els ajuden gent dels pobles veïns i ho completen el ramat d'ovelles, el bou i la mula, gallines, conills, oques... De l'Infant Jesús, alguna vegada n'havia fet un nadó, però generalment ho solucionen amb un nino. Els assistents, quan s'acaba el pessebre, poden comprar productes del país: mel, formatge, mató o ratafia i amb l'entrada se'ls dona pa per torrar i llonganissa. Les properes representacions del pessebre vivent d'Ardèvol tindran lloc l'1, 6, 12 i 19 de gener en dues sessions: a les 18.30 i a les 20.00.

Ramon Estany

He arribat

Hola, amics! Jo era un punt molt petit en una sala, acompanyat d'altres. Un dia es va obrir la porta i, entre una gran resplendor, Déu Omnipotent em va dir: «Has estat elegit per anar a la Terra, que siguis feliç.» Quina alegria vaig tenir! Més tard vaig veure un ésser molt bell que tot somrient em va dir: «Hola, sóc el teu àngel de la guarda i a partir d'ara ja no t'abandonaré mai i et guiaré.» Poc després vaig estar novament en una sala plena de llum. Uns ulls em miraven amb molt amor. Ja ho tinc, és la mare! No podia ser una altra. És tan maca! I després un senyor m'agafa en braços. Què segur que estic! Deu ser el pare, és clar! I més gent, senyores, un altre senyor, nens... Estic molt content. Gràcies, Senyor, per haver-me escollit. Vull ser bo i útil a la societat, potser metge per guarir, advocat per buscar la veritat i la justícia, mestre per ensenyar o sacerdot per salvar ànimes.

Tant de bo que aquest nadó i tots els que arriben al món puguin, gràcies als grans, complir els seus bons desitjos. Amics, un presento el meu nou nét, Francisco Javier, que va arribar feliçment el dia 15 de desembre i us ha explicat la seva encara petita gran història.

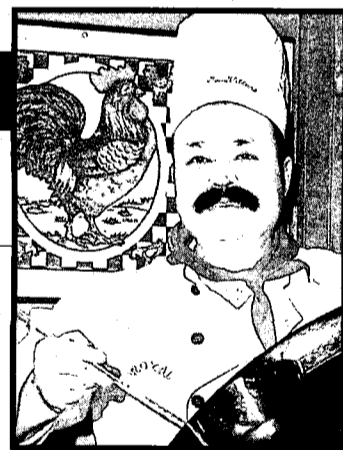
Cecília Aranés Mallol

Coses de la vida

Coses de la vida

LES RECEPTES DE

JOAN
Villaró

Tranquil·litat

Tinc mal de panxa i, segurament, que en té la culpa l'orxata que m'he begut sense respirar. Això no s'ha de fer mai, ja que aquesta delícia elaborada amb aigua, sucre i xufles ens pot donar més d'un disgust si no ens la bevem amb tranquil·litat. Però, és clar, si treballes en una cuina a vegades et deixes portar per l'impuls de la rapidesa sense control, i això, després, et fa córrer. Per això, amics, us heu de prendre les coses amb calma.

ESCOLA DE CUINA JOAN VILLARÓ

c/ Emili Botey, 5, local 2 - 08400 Granollers

Tots els interessats a adquirir el seu llibre *Aprèn amb mi* truqueu al tel. 938 793 402.

Nou espai cultural a la capella dels Sants Màrtirs

SOLSONA.— Amb l'assistència del bisbe Jaume Traçerra i l'alcalde de Solsona, més de 200 persones van participar el 30 de novembre en la inauguració de la nova sala cultural del bisbat a la coneguda capella dels Sants Màrtirs, una sala apta per acollir exposicions, concerts i tota mena d'activitats culturals, en substitució de la petita sala del Palau Episcopal. Per poder fer realitat aquest espai ha calgut realitzar-hi algunes obres, com eliminar barreres arquitectòniques, enllosar el terra de l'entrada i de la base dels tres altars, que s'han retirat, i arranjant els forats que van deixar els antics seients de fusta dels canonges, així com renovar completament la instal·lació elèctrica i els punts de llum.

Un dels elements més vistosos és la porta d'entrada, una obertura que fa 2 metres d'amplada per 2,80 d'alçada, perforada en una paret d'1,20 metres de gruix. Aquesta porta permet entrar a la capella dels Sants Màrtirs des del vestíbul del Palau Episcopal de Solsona i així s'evita haver de passar pels claustres i les dependències de la catedral.

A les deu del vespre, amb el temps just, ja que poques hores abans del concert encara es donaven els darrers repassos a la sala, bona part de la vitalitat

Foto: Ramon Estany

Actuació del grup musical Vox Musici.

musical de Solsona s'hi va aplegar, tot contribuint a fer del concert d'aquest any, el desè que organitza l'Orfeó Nova Solsona, una efemèride per a la història de Solsona i del bisbat.

El bisbe Jaume va dirigir unes paraules als assistents abans de començar el concert, a tall d'inauguració del nou espai cultural de la catedral de Solsona. Van actuar deu grups i solistes, entre ells, el grup de cant coral de l'Escola Municipal de Música, L'Àtic Taller Musical, Vox Musici i l'Orfeó Nova Solsona.

El 23 de novembre la sala annexa del

palau episcopal de Solsona va acollir el darrer concert musical abans de cedir aquesta funció a la renovada sala dels Sants Màrtirs, amb una audició de la Coral del Col·legi Major St. Raimon de Penyaforç-Ntra. Sra. De Montserrat de Barcelona. Una trentena de joves cantaires van oferir un concert d'una hora de durada, amb una primera part de cançons nadalenques, i una segona formada per un repertori renaixentista, sota la direcció de Marga Mingote.

Ramon Estany

L'Orfeó Nova Solsona, premi Signum 2002

SOLSONA.— El 13 de desembre el Consell Comarcal del Solsonès va atorgar el sisè premi Signum a l'Orfeó Nova Solsona. És la primera vegada que el guardó recau en una entitat i no en una persona. D'aquesta manera s'agraeix una intensa i fructífera trajectòria—vuitanta-tres anys—de servei a la ciutat i al país. En l'acte es va homenajar els presidents de l'entitat i els directors que hi han passat durant aquests anys, així com els cantaires, que han estat molts i d'arreu de la comarca. A la vetllada hi va posar la nota musical la Coral Polifònica de Puig-reig, que va interpretar un recull de nades, cançons de musicals i espirituals negres. (R.E.)

Concert de Nadal al Miracle

SOLSONA.— El grup sabadellenc 2X4 (doble quartet vocal) va actuar a la Sala Gran del Miracle el 6 de desembre davant d'unes dues-centes persones. La recaptació del concert anava destinada al projecte de dotar de campanes el santuari del Miracle. Va ser una vetllada intensa on els assistents van gaudir tot afegint-se a alguns dels cants, i on es va fer un recorregut per nades d'arreu del món. Peces com *Joia en el món*, *Fum, fum, fum*, *Les dotze van tocant*, *El noi de la mare*, *Nadal blanc*, *We wish you a merry Christmas* o *Santa nit* van fer sentir ben a prop el Nadal. L'activitat al voltant de la campanya per les campanes del Miracle és tan intensa i variada que fins i tot s'han fet uns goigs, on es demana la gràcia d'unes noves campanes per al Miracle de Riner. (R.E.)

Concert solidari a benefici de les persones amb discapacitat psíquica

BARCELONA.— El 10 de desembre va tenir lloc a l'església del monestir de Pedralbes un concert de Nadal a benefici de la Fundació Catalana Privada de Llars Residencials, una entitat que treballa per millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat psíquica. La Coral Sant

Jordi va interpretar cançons tradicionals com *L'emigrant* o *El noi de la mare* sota la direcció de Lluís Vila Casañas. El concert, en paraules d'Isabel Garcia, presidenta de la Fundació Catalana Privada de Llars Residencials, va ser «molt emotiu i entranyable». (C.C.)

«Panqueques» de coca fina d'albergínies

INGREDIENTS:

2 albergínies
margarina
oli
tomàquet fregit
4 talls de pernil
2 talls de formatge
1 llauna tonyina

PREPARACIÓ:

Poseu en remull amb aigua i sal, durant una bona estona, les albergínies tallades. Després escorreu-les i col·loqueu-les de base en un motlle untat amb margarina i oli a parts iguals. A continuació cobriu-les amb tomàquet fregit, uns quants talls de pernil, una mica de formatge cremós i tonyina esmicolada. Coeu-ho al forn semifort.

Si teniu algun dubte d'aquesta recepta Joan Villaró us atindrà al tel. 938 793 402.

La bona notícia...

Figuretes de pessebre vingudes de Betlem

La bona notícia següent no tindria gran transcendència si no fos perquè ha esdevingut com un acte de solidaritat cap als veïns de Betlem (Palestina), assetjats una vegada i una altra per l'exèrcit israelià, que ha causat víctimes innocents en aquella ciutat i ha deixat en extrema pobresa el que s'hi ha quedat.

A Barcelona i durant els dies de la tradicional Fira de Santa Llúcia, que té lloc cada any a la plaça de la Catedral, dues ONG solidàries hi han muntat una parada per vendre talles de fusta d'olivera fetes per artesans de Betlem. «A causa del conflicte bèl·lic, les famílies artesanes, que vivien de la venda de pessebres als turistes, es troben en una situació dramàtica, perquè no poden comercialitzar el seu treball, atès que no hi van turistes ni pelegrins», ha manifestat Mn. Deulofeu, rector de la parròquia de Sant Agustí. El mossèn col·labora amb l'ONG Cesal i amb l'entitat cultural Charles Péguy, que han dut a terme la iniciativa.

Les figuretes de pessebre han estat fabricades a mà per unes 500 famílies d'àrabs cristians. Cesal de Barcelona va adquirir un etoc de figuretes —la Sagrada Família, pastors, reis mags, xais, camells...— i les ha revenut a la Fira de Santa Llúcia. Tot i que no se sap encara el balanç econòmic que se n'ha aconseguit, la comesa ha estat molt ben vista pels franciscans, custodis de Terra Santa. «Gràcies a aquesta feina —ha comentat el franciscà Emilio Bárcena— les famílies dels artesans de Betlem podran viure amb menys penúria.»

Si es multipliquessin encàrrecs semblants, l'ajut podria ser més eficaç. Si Josep i Maria no van trobar lloc a Betlem per a l'infantament de Jesús, ara seria una bona notícia que el món occidental cristià donés feina a les famílies betlemites.

Francesc Gamissans

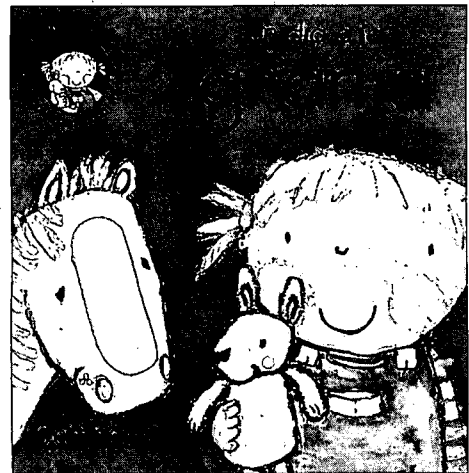
LLIBRES PER ALS MÉS MENUTS

Pilar Lladó i Badia (text) i Mercè Canals (il·lustracions), El drac Xerrac. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Mannà, Barcelona 2002, 32 pàg.

Conte amb missatge bíblic

El drac Xerrac, el que no es volia vendre per un plat de lleties, tenia el coll llarg i transparent com el vidre i una finestra a la panxa. I, és clar, tots els nens i les nenes que li entraven per la boca baixaven pel coll i sortien per la finestra. Com que el drac estava cada dia més sec i mai no quedava tip, els pares i les mares van fer una reunió per trobar una solució. El drac s'havia de fer... vegetarià! En els contes d'aquesta col·lecció trobem frases fetes d'origen bíblic. Al final de cada volum hi ha una breu explicació de l'origen d'aquestes dites bíbliques. (C.C.)

Lara Jones (text i il·lustracions), Un dia a la granja. Editorial Combel, Col·lecció Lola i Tomi, Barcelona 2002, 8 pàg.

Llegim o juguem?

La Lola, una nena molt curiosa, i en Tomi, el seu conill de peluix, saben que per divertir-se no hi ha res millor que anar al parc, a la granja, al zoo o a la platja. Qui vulgui saber què fan aquest parell, se sorprendrà de veure que cada pàgina del conte presenta una imatge encaixada que es pot treure, posar i tocar, perquè ve de gust descobrir-ne les diverses textures que amaga. En aquesta ocasió, la Lola i en Tomi passen un dia a la granja i es diverteixen a la vora dels porquets, els xais i les vaques. Què us sembla, llegim o juguem? (C.C.)

Fomentar la participació dels infants

Gràcies a aquest quadern que forma part del projecte Berakah de l'Editorial Edebé, els nens i les nenes de sis a vuit anys poden aprendre i divertir-se alhora. Hi ha un munt d'activitats a realitzar: llegir, acolorir, dibuixar, enganxar fotografies, comptar, construir frases, buscar lletres, etc. La finalitat d'aquest conte interactiu és fonamentalment ajudar la mainada a reflexionar i analitzar de manera senzilla les seves pròpies actituds davant d'un món millor, humà i més solidari. És un material que omple un buit important dins de l'àmbit editorial per a les edats abans esmentades. (C.C.)

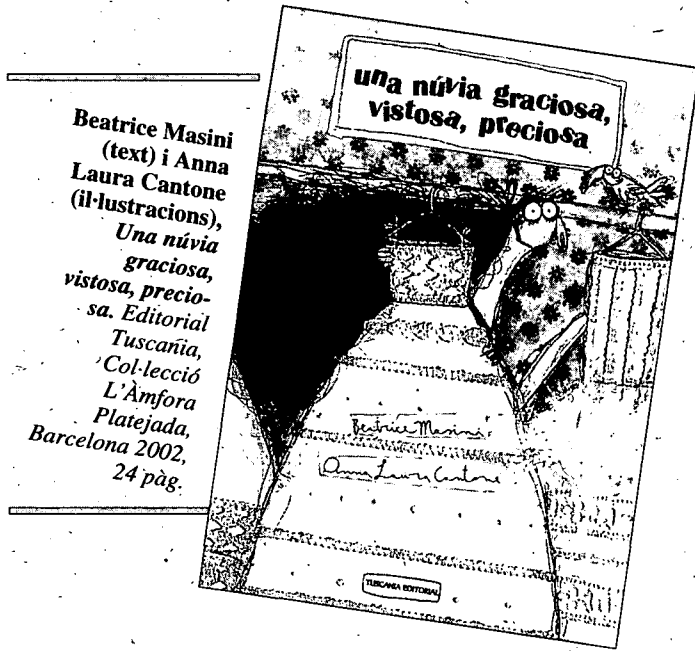
AA.DD., Obre el teu cor. Els amics i amigues sincers. Editorial Edebé, Col·lecció Construïm un Món Nou, Barcelona 2002, 33 pàg.

La saviesa de la gent gran

Per més grans que siguin, als avis també els agrada que se'ls mirin i se'ls escoltin de bona gana. En aquest conte la Noemí, la Rosó, en Marc i en David reben els bons consells del seu avi, ja que sempre que tenen un problema sol·liciten el seu ajut. Els néts saben que l'avi és savi. La sèrie Trot de la col·lecció El Cavall Volador es caracteritza per uns contes adreçats a aquells petits lectors que ja comencen a seguir el fil narratiu d'una història. Els personatges d'aquests llibres esdevindran uns companys excel·lents dels més menuts en l'aventura de llegir. (C.C.)

Fina Casallerrey (text) i Xan López Domínguez (il·lustracions), L'avi és molt savi. Editorial Combel, Col·lecció El Cavall Volador, Sèrie Trot, Barcelona 2002, 24 pàg.

Beatrice Masini (text) i Anna Laura Cantone (il·lustracions), Una núvia graciosa, vistosa, preciosa. Editorial Tuscania, Col·lecció L'Àmfora Platejada, Barcelona 2002, 24 pàg.

Una núvia molt peculiar

Els protagonistes d'aquesta història romàntica, divertida i plena d'ironia són la Filomena, de professió modista i especialista en vestits de núvia, i en Ferrall, que és mecànic. Quan en Ferrall li proposa casar-se, ella diu: «Sí, és clar. Ja era hora, eh?» A partir d'aquí, la Filomena dedica tot el seu temps lliure a confeccionar el seu vestit de núvia. Té una pila d'idees al cap. Per fi arriba el dia del casament. En Ferrall espera que la Filomena aparegui bellíssima. Però quan fa la seva entrada, un dels convidats comenta: «Sembla una merenga.» Moltes coses passen llavors... (C.C.)

CATALUNYA CRISTIANA
El cel, plenitud de comunió amb Déu

Catalunya Cristiana
Una xarxa per a l'evangelització

Subscriviu-vos-hi ara només per 80,60€ l'any

Edició en català Edició en castellà

Nom Cognoms

Adreça Població

D.P. Tel. N.I.F.

Desitjo subscriure'm al setmanari CATALUNYA CRISTIANA durant un any (52 números)

FORMA DE PAGAMENT

Amb un únic pagament de 80,60€ per any

Amb dos pagament semestral de 40,30€

Domiciliació bancària (Ompliu l'ordre de domiciliació)

Xec nominatiu que adjunto

Senyors, Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avis, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Títular Data

Entitat
Oficina
DC
Compte

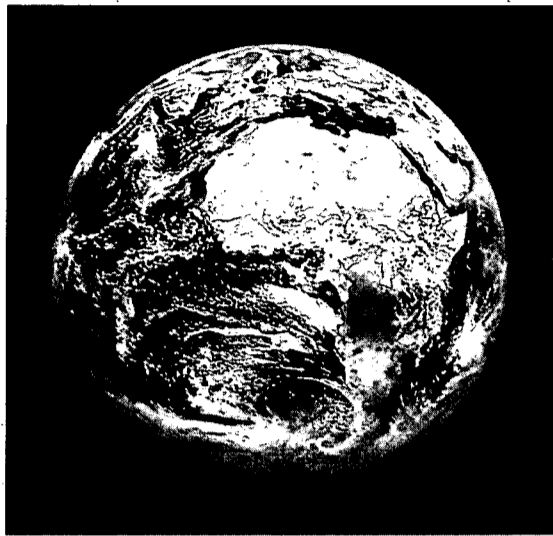
Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:
CATALUNYA CRISTIANA
 (Departament de Subscripcions).
 Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona
 Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

La NASA projecta una sonda per detectar planetes extrasolars

N'han dit missió *Kepler*. Aquesta sonda serà la primera de tot un programa anomenat *Discovery*, que durarà fins al 2015. L'objectiu és determinar la grandària i l'òrbita de planetes que es trobin a l'entorn d'altres estrelles diferents del nostre Sol amb l'intent d'esbrinar si poden tenir o tenen vida. Fins ara tots els planetes detectats des de telescopis situats a la superfície terrestre són de masses més grans que la Terra. La major part són semblants al «nostre» Júpiter, que amb un volum de més de 1.300 vegades el de la Terra té una massa 318 vegades més gran. I, ja ho sabem, Júpiter és una enorme bola de gas incapaç de retenir cap mena de vida, i de característiques similars són els nous planetes coneguts.

Però la sonda *Kepler*, projectada per al 2007, tindrà una sensibilitat molt superior als telescopis que per causa de l'atmosfera ja no poden precisar gaire més. Es vol captar si hi ha planetes semblants a la Terra en volum i massa, sòlids, amb aigua, i situats a uns 150 milions de distància de l'estrella que els faci de Sol. El projecte és que durant quatre anys

hauran de concloure que el nostre planeta és una raresa, i no seria pas gens estrany...

la *Kepler* cerqui planetes que s'assemblin al nostre situats també a aquesta distància de la seva estrella, analitzant els entorns de més de cent mil estels. En cas de trobar-ne algun també analitzarà l'estrella central per veure'n les característiques que, és clar, hauran de ser semblants al Sol si volem que el planeta aixoplugui vida. La sonda portarà a bord uns instruments molt sofisticats. El principal serà un fotòmetre diferencial de 0,95 metres d'obertura amb 105° de camp de visió, capaç de captar el petitíssim enfosquiment que l'estrella presenti al pas del planeta pel seu davant, i fins i tot d'escatir la composició de l'atmosfera planetària espectrogràficament.

És gaire probable trobar un planeta semblant a la Terra? És l'interrogant més important, però la resposta que per ara es pot donar és que la probabilitat és molt minsa. Si finalment no se'n troba cap,

Actualitats científiques

Por Francesc Nicolau, professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

Teories evolucionistes i ciència de l'evolució

23 La teoria de l'ortogènesi

El lamarckisme més estricte —el que posava l'herència dels caràcters adquirits com a principal motor de l'evolució— va anar perdent terreny a principis del segle XX amb el descobriment de les lleis de la genètica, més importants encara que els experiments fets per Weismann. Però no va morir del tot. Encara haurem de parlar més endavant d'un neolamarckisme a Rússia. Mestrestant es va desenvolupar a finals del segle XIX i inicis del XX una tercera teoria evolucionista alternativa al darwinisme, que exposarem al capítol present.

És la teoria dita de l'ortogènesi. Aquest mot va ser introduït per Wilhelm Haage el 1893. L'utilitzà en el sentit d'«evolució lineal» —orto és recte, lineal, i gènesi, origen, evolució—, i va ser Theodor Eimer qui va popularitzar-lo. La teoria de l'ortogènesi es podria dir que és també lamarckiana, almenys en part. Lamarck va afirmar que en els organismes hi ha una tendència o propensió cap a «perfeccionar-se», cap a adquirir una determinada forma. I aquesta nova teoria diu que en els éssers vius hi ha unes tendències regulars i no adaptatives que els fan seguir una evolució lineal vers una forma determinada de tal manera que, de vegades, es realitza paral·lelament en grups diferents però relacionats. Nega que hi hagi atzar. No admet tampoc que l'evolució es faci simplement amb vista a una utilitat. Per a Lamarck la tendència dels organismes era progressiva, cap a «perfeccionar-se»; en l'ortogènesi, en canvi, es diu que moltes vegades la línia de l'evolució és cap a una degeneració i extinció.

La base principal de la teoria era pale-

ontològica. Hi ha línies clares de fòssils que mostren tendències no adaptatives i ben lineals, que les fa incompatibles amb la selecció natural. Només una força interna de l'organisme cap a la nova forma pot explicar el fet.

Els primers ortogenetistes

El cèlebre botànic alemany Karl W. Nägeli (1817-1891), natural de Kilchsberg, catedràtic a Zuric, després a Friburg i finalment a Munic, ja havia fet notar el 1865 a Darwin l'existència de caràcters no adaptatius en les espècies, cosa que mostrava que no tot es podia demostrar per la selecció natural. Més tard, el 1883, publicava *Mechanisch-physiologische Theorie der Abstammungslehre* («Teoria mecanico-fisiològica de la descendència») que exposava una doctrina evolucionista basada en el «principi del perfeccionament», o *Vervollkommungskraft*, que diu que cada organisme té un «idioplasma» que es transmet d'una generació a l'altra i que fa que vagi augmentant la complexitat dels individus. Encara no coneix el terme ortogènesi però sí que en dona una primera idea.

El qui més la va propagar a Alemanya va ser Theodor Eimer. El 1888 havia publicat un treball de caire lamarckista, *Entstehung der Arten* («Formació de les espècies»), però no trigà a inclinar-se per l'ortogènesi. A *Orthogenesis der Schmetterlinge* («Ortogenesi de les papallones») diu que és l'única explicació possible de la diversitat de colors que exhibeixen. Va disputar amb Weismann. Cap dels dos va cedir, però la

discussió va suscitar interrogants.

Fins i tot a Anglaterra Eimer va tenir seguidors. El biòleg marí Joseph T. Cunnigham li traduí obres i va aplicar el principi de l'ortogènesi a les seves investigacions sobre el llenguado. A *The Origin and Evolution of Flatfishes* afirma que és ben clar que hi ha una força interna que produeix variacions no adaptatives en aquest peix.

A França el filòsof Henri Bergson (1859-1941), professor del Collège de France, introduí en certa manera la idea de l'ortogènesi en la seva filosofia. A *L'Évolution Créatrice* (1907): tots els éssers tenen un impuls intern, un élan vital que els ha fet evolucionar.

Fonaments paleontològics de l'ortogènesi

Un deixeble immediat de Cuvier, el francès Alcide Dessalines d'Orbigny (1802-1857), paleontòleg que es distingí per la seva contribució a l'estratigrafia, ja havia fet notar que l'evolució dels ammonitoïdeus mostrava una semblança amb la vida d'un individu. Havien «nascut», havien crescut, s'havien desenvolupat cada vegada més, havien mostrat signes de senilitat i s'havien extingit. Ara diríem que aquesta va ser la seva ortogènesi.

L'alemany Wilhelm Waagen, el 1869, des de l'Índia envia un article a Europa fent notar que, en els fòssils d'ammonites d'aquelles terres, que es troben en roques ben diferents de les europees, ha vist la mateixa evolució de formes, cosa que, diu, mostra «una tendència dels organismes a produir una descendència que varia en una direcció concreta i definida» siguin quines siguin les circumstàncies ambientals.

L'americà Alpheus Hyatt, col·laborador de Cope, també havia publicat el 1866 assenyalant el paral·lelisme entre una vida individual i la del grup dels mol·luscs tetrabrànquians, segons mos-

traven els fòssils. Això va animar d'altres a estudiar més grups zoològics. I relacions semblants es van descriure amb els braquiòpodes (Beecher i Clarke), amb els lamel·libranquis i equinoïdeus (Jackson), amb els gasteròpodes (Grabau) i altres. En tots els casos es podia descriure una línia que arribava a una fase senil.

A Alemanya, Ludwig Döderlein el 1888 senyalava que el sobre desenvolupament podia ser causa de la vellesa i extinció d'una espècie. I es posaren molts exemples: la grandària excessiva dels dinosaures en causà l'extinció, com també la cornamenta excessiva de l'ant irlandès, o les dents massa llargues del tigre de dents de sabre... Idea que es troba també en el francès Depéret que el 1907 a *Les transformations du monde animal* (pàgina 249) diu: «Cada una d'aquestes línies culmina abans o després en canvis de mida gran i caràcters molt especialitzats que s'extingeixen i no deixen descendència. Quan una línia desapareix lliura la torxa a una altra línia que havia evolucionat més a poc a poc, i ella també passarà per les fases de maduresa i vellesa que condueixen inevitablement a la decadència. Les espècies i gèneres actuals són de línies que no han arribat a la senilitat, però sí que ho podem suposar d'algunes com els elefants, les balenes i els estruços.»

A Anglaterra, W. D. Lang, del British Museum, el 1921 exposa a la introducció al *Catalogue of the Fossil Bryozoa* que es veu una evolució característica de l'ortogènesi en la línia seguida pels briozous.

I no s'acaben aquí els partidaris de l'ortogènesi. Però, és clar, molts d'ells ho fan reconeixent també el valor d'altres mecanismes evolutius. No cal que els citem. Les mutacions descobertes per Hugo de Vries el 1900 i els descobriments de la genètica fan que les teories evolucionistes que es van construir ara adquireixin ja més complexitat. Seran tema dels capítols següents.

Des del carrer

El País de l'Arc Iris és un moviment sorgit de la Comunitat de Sant Egidí i compromès amb el medi ambient i l'ajuda als països pobres. Aquest és el segon any que el moviment, format per nens i adolescents, dona vida a la campanya de «La Rejoguina», una iniciativa de venda de joguines fetes servir que es va portar a terme durant el mes de desembre passat.

En total s'han recollit més de 7.000 joguines que una vegada reciclades s'han venut en diferents ciutats d'Europa. Els diners recaptats aniran destinats al projecte per a la lluita contra la sida a Moçambic de la Comunitat de Sant Egidí.

Avui és un dia de pluja, no hi ha gaire gent pel carrer però la paradeta de «La Rejoguina» continua muntada a la plaça de la Catedral.

David Pérez té setze anys i és el més veterà del Moviment del País de l'Arc Iris

«Cada any recollim més joguines. El que compta és que la gent en doni»

—Quina joguina acabes de vendre?

—Un peluix dels *teletubbies* que he venut a una dona que passejava amb els seus fills.

—I què li has dit perquè la compres?

—Li he explicat per a què és la campanya i que amb els diners que recollim podem ajudar que els nens de Moçambic no es contagiïn de la sida.

—Com recicleu les joguines?

—El més important és netejar-les bé, ordenar-les i després posar-los les peces que els manquen. Tot això ens ho han ensenyat els amics de la Comunitat de Sant Egidí. Les joguines que estan massa malmeses les llencem a les escombraries però abans separem cadascun dels materials per posar-los al contenidor corresponent i així no contaminar el món: el vidre al contenidor verd, el plàstic, al groc i el cartró, al blau.

—Sou vosaltres mateixos els que aneu a les escoles a recollir les joguines?

—Sí, anem amb un camió i parem a cada escola a carregar les joguines i després les descarreguem a la seu de la Comunitat. També hi ha qui prefereix portar-les directament a la seu.

—Creus que la gent cada vegada està més conscienciada?

—Sí, cada any recollim més joguines. Potser després no les vendrem totes però el que compta és que la gent primer en doni.

—Què feu amb les que no es venen?

—Les donem a hospitals o a centres escolars.

—Normalment, la banda de música del País de l'Arc Iris canta al voltant de la paradeta de joguines.

—Sí, és per cridar l'atenció de la gent, perquè escoltin la lletra de les

cançons, els agradi i comprin joguines.

—I què diu la lletra?

—Explica la història d'una nina que no vol ser oblidada a les golfes i demana que la reciclin. És una cançó molt bonica però com que avui ha plogut... ja no hem pogut cantar.

—Però, si ja no plou...

—«Sento algú que em crida des de dalt les golfes, pujo de seguida però no veig ningú, vaig cap a la caixa de les joguines velles i no puc creure el que veig; la meva nina està parlant!: "Amb mi no jugues més i ja no em mires mai. No vull restar a les fosques, sempre sola aquí dalt. Si em regales a algú que amb mi vulgui jugar, junts ens transformarem i esdevindrà una rejoguina. Si vols jugar amb mi a la rejoguina tot serà molt més divertit! Sortim de casa, regala'm a qui vulguis, fes-lo feliç i que no s'oblidi de mi".»

Núria Naval

Joan Carrera Planas

Bisbe auxiliar de Barcelona

Creix la increença? (1)

El nou any rep de l'anterior una preocupació que ha fet parlar força en els últims mesos: el creixement de la increença. Sobretot per a aquells membres de l'Església —pastors i seglars— que hem fet de l'evangelització l'objectiu central de la nostra vida, es tracta d'una qüestió vital. Fins a quin punt podem dir que, en les nostres latituds, decreix el nombre dels qui orienten la seva vida segons la fe cristiana?

Tres factors, com a mínim, ens han d'ajudar a trobar una resposta. Un d'elemental i, d'entrada, concloent: les estadístiques. Un altre de més imprecís i mal-leable, però imprescindible: la reflexió sobre la naturalesa de la fe, d'una banda, i sobre el significat dels comportaments de l'home d'avui, de l'altra. Entremig hi ha encara el tema de l'evolució de la imatge de les institucions que encarnen públicament el fet religiós.

Comencem per l'estadística. Malgrat les limitacions d'una enquesta —la manera de preguntar, el moment psicològic de qui respon, l'especial dificultat dels temes que afecten la intimitat...— no es pot negar que una

estadística seriosa és un bon punt de partida. En disposem d'una de ben recent, elaborada pel CIS fa dos mesos. Contempla el conjunt d'Espanya, però ofereix les dades per comunitats autònomes. Aquestes dades són quatre: nombre de catòlics, índex de participació en la missa dominical, nombre de no creients i nombre dels qui es declaren ateus. Cadascuna d'aquestes dades va acompanyada per la corresponent al 1998.

Doncs bé, totes les dades —amb poques i insignificants excepcions— apunten una davallada de la fe cristiana. Com s'ha esdevingut altres vegades, els titulars d'alguns diaris de Madrid només han posat en relleu que les dades de Catalunya i d'Euskadi demostrarien, una vegada més, la malignitat d'uns determinats nacionalismes... La realitat és més complexa i, dissortadament, més negativa.

Catalunya és, certament, la comunitat amb menys pràctica dominical: un 11,3%. En canvi, només ha disminuït un 1,7% respecte del 1998. En canvi, Madrid, tot i mantenir un atractiu 18,2% d'assistència a missa, ha disminuït un 7,2% en relació al 1998. La disminució a Euskadi ha estat d'un 8,1%. Si prenem juntes aquestes tres comunitats, a partir d'una certa proximitat socioeconòmica, ens adonem que s'hi dona una mateixa tendència negativa que les aproximada.

Les xifres referides al nombre de catòlics i de no creients segueixen una evolució semblant. Només a Castella-la Manxa i a Navarra creix el nombre de catòlics i, encara, en un 1,5% i un 1,0% respectivament. El nombre de no creients i el d'ateus augmenta, pràcticament, a totes les comunitats. Veiem, doncs, que aquest primer factor, l'estadística, amb matisos diferents segons les diverses autonomies, ens porta a concloure que creix la increença.

Ara mateix

Europa cristiana

El mes de desembre passat es va acordar en una reunió històrica a Copenhaguen que el maig de l'any vinent ingressaran a la Unió Europea deu estats més: Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, Txèquia, Eslovàquia, Hongria, Eslovènia, Malta i Xipre. Aquesta ampliació és la més important que s'ha fet fins ara i alguns ja l'han anomenat la reunificació d'Europa, tenint en compte que gairebé tots aquests països havien estat a l'altra banda de l'històric teló d'acer. Sigui com sigui, queda clar que pertànyer a la UE exigeix, i al mateix temps ofereix, unes certes garanties als països membres que hem de saber valorar: el respecte dels drets humans, l'aplicació d'uns principis democràtics, l'estabilitat política, social i econòmica, etc.

Tot i això també es constata en el si de la Unió un èmfasi excessiu en l'aspecte purament econòmic, i un cert oblit de la part més cultural, inclosa la religiosa. Diverses veus ja fa temps que se n'han fet ressò, com ara la Convenció de Cristians per Europa. Enmig del procés de globalització econòmica cal revaloritzar, com a contrapartida, el llegat històric i cultural del nostre continent. Davant de la uniformització global aquesta hauria de ser la resposta específicament europea, el nostre tret distintiu. I, sobretot, sense perdre mai de vista, és clar, que la nostra cultura europea no hauria estat possible sense una tradició cristiana prolongada i profunda.

Eduard Brufau

Rauxa